RZEMIOSŁO

MIESIĘCZNIK

Organ Samorządu Gospodarczego Rzemiosła

REDAKCJA I ADMINISTRACJA WARSZAWA, UL. KRÓLEWSKA 23. TELEFON 6-65-56

KONTO P. K. O. 13363

Nr 5. WARSZAWA, MAJ 1939 r. Rok VIII.

10-ta Rada Związku Izb Rzemieślniczych R.P.

Dnia 19 kwietnia r. b. odbyło się w lokalu Instytutu Naukowego Rzemieślniczego im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w Warszawie 10-te Zebranie Rady Związku Izb Rzemieślniczych R. P. Na Zebranie przybyli przedstawiciele władz rządowych w osobach pp.: Dyrektor Departamentu Przemysłu i Rzemiosła w Ministerstwie Przemysłu i Handlu płk. Zygmunt Łojko, Naczelnik Wydz. Rzemiosła w Min. Przemysłu i Handlu Dr. Władysław Sowiński, inż. M. Korolec z Departamentu Szkolnictwa Zawodowego z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświęcenia Publicznego, mjr. Ojrzanowski z Biura Wojskowego Min. Przemysłu i Handlu, oraz delegaci wszystkich Izb Rzemieślniczych. Obradom przewodniczył Prezes Rady p. Władysław Zakrzewski, który otwierając zebranie wygłosił następujące przemówienie:

„Otwierając dzisiejsze posiedzenie Rady, zamykające 5-cio letni okres jej kadencji i zapoczątkowujące 6-ty z kolei okres, pozwalam sobie powitać obecnego tu przedstawiciela Pana Ministra Przemysłu i Handlu w osobie Pana Dyrektora Departamentu Przemysłu i Rzemiosła płk. Łojko, blisko współpracującego z nami P. Naczelnika Wydziału Rzemiosła Dr. Sowińskiego, Panów przedstawicieli innych Ministerstw i Instytucji i Panów przedstawicieli prasy, którzy zaszczycili dzisiejsze posiedzenie swą obecnością.

Rok miniony był rokiem doniosłych w dziejach Polski i całego świata przemian politycznych. Wywarły one bezpośredni wpływ na kształtowanie się naszego życia politycznego i gospodarczego. Spowodowały rozszerzenie granic Rzeczypospolitej przez przyłączenie do Macierzy Śląska Zaolziańskiego przez co wzmocnił się organizm gospodarczy Polski i zwiększyły się jego możliwości produkcyjne. Wypadki minione stwierdziły, że społeczeństwo polskie w obliczu niebezpieczeństwa zagrażającego niepodległemu bytowi Państwa zdolne jest do najwyższego wysiłku i największych ofiar na rzecz Państwa.

Zwarci, silni, gotowi — wszyscy jak jeden mąż stanęliśmy do apelu — czekając rozkazów Wodza Naczelnego.

W ciągu ubiegłych lat rzemiosło starało się wysiłkiem swoim współdziałać w podniesieniu potencjału gospodarczego Polski. W związku z tym narastały coraz to nowe problemy, których rozwiązanie i realizacja stanowiły przedmiot wysiłków i prac Samorządu Gospodarczego Rzemiosła. Dziś problemy te w obliczu ostatnich wypadków nabierają specjalnej aktualności i wytyczają kierunek prac Samorządu Gospodarczego Rzemiosła na najbliższą przyszłość.

W przekonaniu, że rozwiązanie ich stanie się podstawą rozkwitu rzemiosła i przyczyni się do wzmożenia potęgi Państwa wnoszę okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej i Jej Prezydenta Prof. Ignacego Mościckiego oraz Wodza Naczelnego Pana Marszałka Edwarda Rydza Śmigłego".

Z kolei zabrał głos Prezes Zarządu Związku p. Jan Marian Wędrychowski wygłaszając następujące przemówienie:

„Korzystam z okazji, że stając przed Radą Związku Izb Rzemieślniczych na tym posiedzeniu, które jest poświęcone specjalnie sprawom budżetowym oraz sprawozdaniu z działalności ZIR. za rok 1938/39, pragnę jako nowy Prezes Zarządu przedstawić Panom pogląd mój na rolę Samorządu Gospodarczego Rzemiosła i kierunek, w jakim rozwijać się winny jego prace w najbliższej przyszłości.

Na swym odpowiedzialnym stanowisku miałem możność szczegółowego zaznajomienia się z dotychczasową działalnością Związku Izb Rzemieślniczych, by na tej podstawie móc nakreślić i ustalić mój stosunek do tych zagadnień, które z uwagi na swą aktualność oczekują jak najszybszego rozwiązania przez Związek Izb Rzemieślniczych jako reprezentację Samorządu Gospodarczego Rzemiosła.

Zawsze więc jest aktualne zagadnienie właściwego rozwiązania podstaw finansowych Samorządu Gospodarczego Rzemiosła, a więc ustalenie właściwych źródeł dochodowych nie tylko dla izb rzemieślniczych, ale i Związku Izb. Sprawa ta jest tym pilniejszą, że wiąże się z projektem nowelizacji rozporządzenia o izbach rzemieślniczych i ich Związku i zniesieniem świadectw

przemysłowych. Wymaga ona rozwiązania, w myśl życzeń i opinii przepracowanej przez Samorząd Gospodarczy Rzemiosła, bo od niej zależy dalsza działalność Samorządu i skuteczność jego wystąpień w obronie interesów jakie on reprezentuje.

Nie mniej ważną jest sprawa ordynacji wyborczej do izb rzemieślniczych, bo winna dać możność rozszerzenia wpływów Samorządu Gospodarczego Rzemiosła na masy rzemieślnicze, związać je ściśle ze swym samorządem i ułatwić mu przez to skuteczność wystąpień.

Specjalną dziedzinę zainteresowań i prac Samorządu Gospodarczego Rzemiosła stanowi sprawa zawodowego dokształcania młodego pokolenia rzemieślniczego. Stanowi ona od dawna troskę Samorządu Gospodarczego Rzemiosła i przedmiot nie tylko badań i opracowań, ale i wystąpień na zewnątrz. Wymaga też zmiany niektórych postanowień przepisów, regulujących sprawy terminatorskie oraz unormowania opłat pobieranych z tytułu rejestracji umów o naukę w niektórych instytucjach.

Zagadnienie zabezpieczenia losowego samoistnych rzemieślników również stanowi przedmiot nie tylko zainteresowań, ale i szczególnych badań i prac Samorządu Gospodarczego Rzemiosła. Wymienione sprawy nie wyczerpują jednak porządku dzisiejszych obrad. Kwestie gospodarcze, aktywizacja życia gospodarczego mające na celu okazanie daleko idącej pomocy licznym, potrzebującym jej warsztatom rzemieślniczym, sprawa chałupnictwa jako gałęzi produkcji przemysłowej pokrewnej rzemiosłu i stosunek do niej Samorządu Gospodarczego Rzemiosła, wreszcie sprawa należytego rozwiązania podstaw finansowych i wytyczenia programu działalności Centrali Handlowej Rzemiosła, oto co wyczerpuje porządek dnia posiedzenia dzisiejszej Rady.

I właśnie te sprawy, poza wymienionymi na wstępie stanowiącymi właściwy cel dzisiejszego zebrania Rady, będą odpowiednio przedstawione przez Związek Izb Rzemieślniczych i rozpatrzone przez Radę. Rozumiem, że każda praca ludzka ma swe pozytywne osiągnięcie, może jednak również wykazać i braki, niedociągnięcia, dlatego też przedstawiając wymienione wyżej sprawy na dzisiejsze posiedzenie Rady, proszę by przewodnią myślą obrad i dążeniem Panów było uzupełnienie naszych wysiłków i wypowiedzenie się odnośnie tych zagadnień, których wagę i aktualność wszyscy w równej mierze oceniamy."

Następnie Dyrektor Związku płk. B. Sikorski zawiadomił zebranych, że sprawozdanie z działalności Związku Izb Rzemieślniczych za rok 1938 wyszło już drukiem i że wszyscy obecni otrzymają egzemplarze. Następnie mówca oświetlił działalność Samorządu Gospodarczego Rzemiosła na przestrzeni ostatnich kilku lat, zaznaczając, że rok 1938 jest piątym rokiem istnienia Związku Izb Rzemieślniczych.

Obrazując w sprawozdaniu za ten okres czasu sprawy, które specjalnie wysunęły się w nim na czoło zagadnień i którym Samorząd Gospodarczy stale poświęca specjalną uwagę, podkreślić należy, że wszystkie te sprawy wynikały z konsekwentnego rozwinięcia problemów i zagadnień poruszonych przez Związek Izb na pierwszym posiedzeniu Rady Związku Izb Rzemieślniczych.

Zagadnienia i problemy ujęte wówczas w formę dezyderatów, uchwał, względnie wniosków do władz i do ciał ustawodawczych kurczyły się lub rozrastały w zależności od koniunktury, od miejsca, jakie zajmowały one w ogólnym programie zagadnień gospodarczych Państwa i, stopniowo dojrzewając, były w różnych latach częściowo — rzadziej całkowicie — realizowane.

Rok 1938 był dla Samorządu Gospodarczego Rzemiosła rokiem przełomowym. Dojrzał bowiem już pogląd na konieczność nowelizacji rozporządzenia o Izbach Rzemieślniczych i ich Związku, Skrystalizowała się myśl o zadaniach i strukturze Samorządu Gospodarczego Rzemiosła, o jego obowiązkach, których wypełnienie wymaga ściślejszego zespolenia organizacyjnego Izby Rzemieślniczej z organizacjami cechowymi.

Prace prowadzone w tym zakresie przez Związek Izb Rzemieślniczych oparte w znacznej mierze na doświadczeniach lat ubiegłych i materiałach zebranych za czteroletni okres czasu nie zostały wprawdzie ukończone, lecz niewątpliwie posłużą do osiągnięcia pożądanych wyników w roku 1939.

Z tymi pracami wiąże się ściśle i wpłynąć może dodatnio na ich bieg częściowa nowelizacja prawa przemysłowego uchwalona w lipcu roku sprawozdawczego. Jest ona wyrazem stałych dążeń całego rzemiosła z Samorządem Gospodarczym na czele i zamierzeń, skierowanych ku pełnej nowelizacji prawa przemysłowego, w dziale dotyczącym rzemiosła.

W wyniku wspomnianej częściowej nowelizacji prawa przemysłowego, która nadała cechom uprawnienia gospodarczego i przywróciła istniejące przed wejściem w życie noweli z r. 1934 związki cechów, Związek Izb Rzemieślniczych specjalną uwagę zwrócił na opracowanie statutów cechów, związków i kół czeladniczych przy cechach.

W roku sprawozdawczym Związek Izb Rzemieślniczych dużo pracy i czasu poświęcił ponadto na opiniowanie szeregu projektów ustaw oraz kilku projektów rozporządzeń wykonawczych do tychże ustaw, skierowanych przez Ministerstwo Skarbu.

W szczególności ważną była dla rzemiosła ustawa o podatku obrotowym, która zrywając z zasadą świadectw przemysłowych oparła wysokość stawki podatkowej na wysokości obrotu i na charakterze czynności podatnika. Projekt ustawy tej oparty został na założeniach przedstawionych przez Związek Izb Rzemieślniczych R. P. Ministerstwa Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w r. 1935, a uzupełnionych w r. 1936.

Założenia te zmierzały do zniesienia dotychczasowych świadectw przemysłowych, opartych na liczbie zatrudnionych i na szeregu innych cech zewnętrznych, a wprowadzenia natomiast specjalnych kart rejestracyjnych, opartych li tylko na obrocie przedsiębiorstwa.

Wprawdzie Ministerstwo Skarbu, kasując świadectwa przemysłowe nie uważało za możliwe oprzeć zamierzoną reformę całkowicie na zasadach, proponowanych w swoim czasie przez Związek Izb Rzemieślniczych, jednak główna zasada została utrzymana.

Nie mniej ważną dla rzemiosła jest ustawa z dnia 25 kwietnia 1938 r. o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć, która przed jej wydaniem była przedmiotem szczegółowych prac Związku Izb Rzemieślniczych.

Wiele zasadniczych uwag Związku Izb uwzględnionych zostało w tej ustawie, łączącej się ściśle z podstawami finansowymi Samorządu Gospodarczego, niestety jednak projektowana przez Związek Izb w r. 1935 i 1936 kwota półtora miliona zł. na utrzymanie Samorządu Rzemieślniczego nie została uwzględniona w całości.

W roku sprawozdawczym szczegółowo były przepracowywane zagadnienia kredytowe rzemiosła, przy czym została do pewnego stopnia zrealizowana uchwała V-ej Rady Związku Izb z dnia 2 czerwca 1937 r. o rejestrowym prawie zastawu na maszynach i urządzeniach w zakładach przemysłowych. Odnośny projekt ustawy został opracowany przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu i zaopiniowany przez Związek Izb i poszczególne Izby Rzemieślnicze.

Dużym sukcesem Samorządu Gospodarczego Rzemiosła ze Związkiem Izb Rzemieślniczych na czele był udział rzemiosła w Międzynarodowej Wystawie Rzemiosł w Berlinie. Medale, nagrody i dyplomy uzyskane przez rzemiosło polskie najlepiej obrazują sprężystość organizacji Działu Polskiego jak i pierwszorzędną jakość eksponatów tam wystawionych.

W roku sprawozdawczym zaznaczył się szczególny wzrost zainteresowań sprawami dostaw do instytucji wojskowych i państwowych, obok pogłębiającego się wśród rzemieślników zrozumienia konieczności wzmożenia eksportu swych wyrobów i bezpośredniego dotarcia do źródeł takich surowców, które muszą być sprowadzane z zagranicy. Praca Biura Organizacyjno-Handlowego Rzemiosła w Związku Izb Rzemieślniczych szczególnie wydatnie w roku sprawozdawczym uwypukliła się na tym odcinku prac.

Na zakończenie podkreślić należy po raz pierwszy w roku sprawozdawczym wydaną drukiem pracę o stanie rzemiosła w Polsce za rok 1936 jako pierwszą próbę analitycznego i syntetycznego ujęcia zagadnień rzemieślniczych.

Dyr. Sikorski przedstawił również stan wykonania budżetu Związku Izb Rzemieślniczych zamykający się po stronie wpływów sumą zł. 183.468.50 i po stronie wydatków kwotą 169.901 zl. 76 gr., nadwyżka dochodów nad wydatkami wyniosła zł. 13.566.74 oraz bilans Związku Izb Rzemieślniczych zamykający się po stronie czynnej i biernej kwotą zł. 107.392.02 i wydawnictwa „Rzemiosło" zamykający się po stronie czynnej i biernej kwotą zl. 10.685.68 gr.

Następnie w. z. przewodniczącego Komisji Rewizyjnej p. Piotr Godek odczytał protokuł Komisji Rewizyjnej, stawiając wniosek o udzielenie Zarządowi Związku Izb Rzemieślniczych absolutorium, które zostało jednogłośnie uchwalone.

Następnie zabrał głos *P. Dyrektor Departamentu Przemysłu i Rzemiosła Plk. Z. Łojko* witając zebranych w imieniu v. Ministra Rose, który nie mógł przybyć z powodu nawału pilnych spraw bieżących; z tych samych względów i on sam zmuszony jest za chwilę opuścić zebranie. Akcentuje łączność i zgodność prac Ministerstwa P. i H. z Samorządem Gospodarczym Rzemiosła. Departament Przemysłu i Rzemiosła stawia na jednym szczeblu wielki przemysl i przemysl rzemieślniczy, który często składa się z pracy rąk i jednego imadła. Mówca stwierdza, że wszyscy pracujemy dla utrzymania wielkości mocarstwowej naszego Państwa. Wszyscy jesteśmy szarymi żołnierzami, czy w szeregu czy przy warsztatach pracy, musimy sprostać rozkazom Wodza Naczelnego.

Po przemówieniach i sprawozdaniu Dyrektora Związku rozpoczęto obrady, na których omówiono m. in. następujące najważniejsze sprawy.

a) Projekt nowelizacji rozporządzenia o izbach rzemieślniczych i ich Związku i ordynacji wyborczej do izb rzemieślniczych oraz statutu cechu przymusowego.
b) Projekt opinii samorządu gospodarczego rzemiosła w sprawie rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych, dotyczącego wykonania ustawy o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć.
c) Ustalenie właściwych źródeł dochodowości dla izb rzemieślniczych, jako podstawy ich budżetów w związku z projektem nowelizacji rozporządzenia o izbach rzemieślniczych i ich Związku i zniesieniem świadectw przemysłowych.
d) Przedmiot i forma prac statystycznych izb rzemieślniczych i Związku Izb Rzemieślniczych.
e) Normy opłat za rejestrację umów o naukę w instytucjach wojskowych i państwowych.
f) Projekt ustanowienia dyplomu uznania Związku Izb Rzemieślniczych jako wyróżnienia dla rzemieślników za zasługi położone na polu pracy gospodarczej, zawodowej i społecznej.

Dłuższą dyskusję wywołala sprawa podstaw prawnych samorządu gospodarczego rzemiosła oraz ordynacji wyborczej do izb rzemieślniczych. Rada uchwalila oprzeć nową ordynację wyborczą na zasadzie ściślejszego powiązania izb rzemieślniczych z organizacjami cechowymi, a w szczególności zapewnienia tym organizacjom wydatnego wpływu na wybór radców do izb rzemieślniczych. W celu ściślejszego opracowania projektu rozporządzenia o izbach rzemieślniczych i ich Związku oraz ordynacji wyborczej do izb rzemieślniczych została powołana do życia Komisja, w skład której weszli pp. Poseł Dr. Robert Jahoda-Żółtowski, Prezes Izby Rzemieślniczej w Krakowie, Poseł Piotr Łyszczak, Prezes Izby Rzemieślniczej w Katowicach, Michał Chod[illegible]rowski — Prezes Izby Rzemieślniczej w [illegible]blinie, Stanisław Dobosz — Dyr. Izby Rze[illegible]

ślniczej w Łodzi, mgr. Antoni Frankowski Dyr. Izby Rzemieślniczej w Toruniu.

W kwestii statutu cechu przymusowego, Rada wypowiedziała się za przepracowaniem projektu w sposób szczegółowy, a w szczególnośći by Związek Izb Rzemieślniczych zasięgnął w tej sprawie opinii wszystkich Izb Rzemieślniczych oraz organizacji rzemieślniczych, postanawiając, że ostateczny tekst statutu cechu przymusowego będzie ustalony przez specjalną komisję działającą na prawach Rady.

W sprawie projektu opinii Samorządu Gospodarczego Rzemiosła, dotyczącej rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach rejestracyjnych, Rada uchwaliła opinię Związku Izb Rzemieślniczych wypowiadając się za przyznaniem Samorządowi Gospodarczemu prawa kontroli wpływów z tego źródła.

W sprawie ustalenia właściwych źródeł dochodowości dla izb rzemieślniczych, Rada Związku Izb Rzemieślniczych uchwaliła jednogłośnie przyjąć uchwałę treści, jak poniżej:

Rada Z. I. R. postanawia: 1) zwrócić się do Pana Ministra Przemysłu i Handlu o ustalenie takiego klucza podziału dla sum wpływających z opłat rejestracyjnych na rzecz Samorządu Gospodarczego, by na rzecz Izb Rzemieślniczych przypadły kwoty, pozwalające tym Izbom na normalne i prawidłowe funkcjonowanie bez uciekania się do dodatkowych obciążeń warsztatów rzemieślniczych, likwidowania skromnych kapitałów rezerwowych Izb i zezwalającego na zapoczątkowanie obniżki stawek za egzaminy czeladnicze i mistrzowskie, stanowiące obecnie główną a niesłuszną podstawę budżetów Izb Rzemieślniczych;

2) przyspieszyć prace nad zasadniczym rozwiązaniem sprawy uregulowania podstaw finansowych Izb Rzemieślniczych, z tym aby prace nad tym zagadnieniem były ukończone przed końcem czerwca b. r. celem przedłożenia opracowanego materiału na jesienną sesję sejmową.

W sprawie prac statystycznych Rada Związku Izb Rzemieślniczych powzięła uchwałę treści następującej:

Rada Związku Izb Rzemieślniczych doceniając potrzebę ścisłych danych statystycznych obrazujących stan gospodarczy rzemiosła i w uznaniu, że w r. 1939 zainteresowanie w tych sprawach powinno się skupić na kilku najważniejszych zagadnieniach, aprobuje schematy statystyczne zaprojektowane przez Związek Izb Rzemieślniczych z poprawkami wprowadzonymi przez Komisję i upoważnia Związek Izb Rzemieślniczych do zwrócenia się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o zalecenie Izbom Rzemieślniczym zaniechania prowadzenia zestawień statystycznych wg. schematów ustalonych w r. 1933 i wyrażenie zgody na jednolity schemat przyjęty przez Radę Z. I. R.

Rada Związku Izb Rzemieślniczych uchwala, że w r. 1939 główny kierunek nad pracami statystycznymi Samorządu Gospodarczego Rzemiosła powinien objąć Związek Izb Rzemieślniczych, koordynując prace Izb Rzemieślniczych nad tymi zagadnieniami.

Rada Związku Izb Rzemieślniczych upoważnia Związek Izb Rzemieślniczych do zwrócenia się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o przyznanie specjalnych subsydiów na prace statystyczne Związku Izb Rzemieślniczych i Izb Rzemieślniczych.

W sprawie opłat za rejestrację umów w instytucjach wojskowych i państwowych Rada bez dyskusji przyjęła następujące proponowane przez Związek Izb Rzemieślniczych wnioski, które stały się uchwałą Rady i których treść podajemy poniżej.

Zakłady, warsztaty, parki itp. wojskowe, państwowe, samorządowe i prywatne, realizujące wytyczne szkolne, ustalone przez stałą Komisję Międzyministerialną dla spraw przygotowania fachowców (pismo M. S. Wojsk L. 0703/80/38) na podstawie pisemnego polecenia (zalecenia), przedstawionego Izbie Rzemieślniczej w oryginale względnie poświadczonym odpisie, opłacają na obszarze wszystkich Izb Rzemieślniczych przy rejestracji umów o naukę rzemiosła uczniów terminatorów, uczniów junaków J. H. P. itp. w myśl art. 116 pr. prz. zł. 5 od umowy, uiszczonej przez naukodawcę do Izby Rzemieślniczej, rejestrującej umowę.

Rada ustosunkowała się pozytywnie do projektu ustanowienia dyplomu uznania Związku Izb Rzemieślniczych, ustalając, że Związek Izb Rzemieślniczych będzie nadawać dyplomy uznania rzemieślnikom na obczyźnie i w imprezach ogólno-polskich za udział w targach i wystawach po wysłuchaniu opinii właściwej terytorialnie Izby Rzemieślniczej, za działalność zawodową, społeczną i gospodarczą w terenie. Dyplomy uznania nadaje właściwa Izba Rzemieślnicza.

Związek Izb Rzemieślniczych opracuje jednolity wzór dyplomów dla Izb i Związków Izb Rzemieślniczych i regulamin.

Obrady zostały zakończone uchwaleniem przez Radę wysłania depesz hołdowniczych do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Profesora Ignacego Mościckiego oraz Marszałka Polski Edwarda Rydza-Śmigłego, zapewniając o stałej pracy rzemiosła dla wielkości Państwa Polskiego oraz gotowości poniesienia wszelkich ofiar, które okażą się konieczne dla wzmocnienia siły i potęgi Rzeczypospolitej. Podobnej treści depesze zostały wysłane do Pana Premiera dr. gen. Felicjana Skladkowskiego oraz P. Ministra Przemysłu i Handlu Antoniego Romana.

Chcąc dać wyraz tej gotowości Rada Związku Izb Rzemieślniczych postanowiła, aby Związek Izb Rzemieślniczych przeznaczył na zakup Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej nadwyżkę budżetową z r. 1938.

Dając armii — Dajesz sobie!

Rzemiosło i Jego Samorząd Gospodarczy na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej

Z terenu całego kraju napływają do nas wiadomości o udziale rzemiosła w subskrybowaniu pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Ofiarność przybiera niekiedy formy wzruszające. Zdarza się np. że jakiś biedny cech z małej mieściny przeznacza na zakup Pożyczki cały swój kapitał, wynoszący zł. 50. Nie możemy jeszcze podać dokładnych danych o udziale rzemiosła w podpisywaniu Pożyczki, wykorzystamy jednak posiadany przez nas materiał, aby zapoznać czytelników naszych z przebiegiem subskrypcji Pożyczki wśród rzemiosła:

Związek Izb Rzemieślniczych R. P. zakupił pożyczkę na sumę zł. 1200, pracownicy Związku na sumę zł. 5.340 — wpłacone gotówką w całości. Kasa Samopomocy Pracowników Związku Izb Rzemieślniczych na sumę zł. 300 wpłacone gotówką.

Izba Rzemieślnicza w Białymstoku subskrybowała pożyczkę na sumę zł. 2000, i suma ta została wpłacona w całości. Pracownicy Izby zakupili pożyczkę na sumę zł. 1.160. Zarząd Izby ogłosił wezwanie do rzemiosła swego okręgu, aby jak najliczniej wzięło udział w subskrypcji.

Izba Rzemieślnicza w Katowicach subskrybowała pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w kwocie zł. 5000 a pracownicy Izby w kwocie zł. 2180.

Związek Polskich Samodzielnych Rzemieślników i Przemysłowców na Śląsku, Koło Katowice przekazał na F. O. N. zł. 1000 jak również członkowie Koła Katowice zadeklarowali na F. O. N. równowartość ceny świadectw przemysłowych za rok 1939 podlegającą obecnie na podstawie ustawy o podatku obrotowym zwrotowi. Członkowie Koła opodatkowali się na F. O. N. od 5 zł. w zwyż od członka.

Zrzeszeni krawcy samodzielni zobowiązali się umundurować kompletnie 1 batalion.

Zrzeszeni piekarze samodzielni ofiarowali 1 samolot bombowiec i 1 piekarnię polową. Działalność Koła Katowice Związku Polskich Samodzielnych Rzemieślników na Śląsku płynie obecnie pod dewizą „Fundusz Obrony Narodowej przodującym hasłem chwili obecnej zrzeszonego rzemiosła polskiego".

Izba Rzemieślnicza w Kielcach zakupiła obligacji Pożyczki Przeciwlotniczej za sumę 10.000. Dyrektor Izby — mgr. Grzegorz Axentowicz subskrybował Pożyczkę w wysokości zł. 1000, pracownicy Izby w wysokości 1260.

W dniu 3.IV. 1939 r. odbyło się nadzwyczajne Walne Zebranie *Stowarzyszenia Rzemieślników Chrześcijan w Kielcach*, poświęcone wyłącznie sprawie poparcia akcji subskrypcyjnej Pożyczki Przeciwlotniczej i składania ofiar na F. O. N. Na Zebraniu tym został wyłoniony miejscowy Komitet Rzemieślniczy, w skład którego wszedł Zarząd Stowarzyszenia Rzemieślników Chrz. i Prezydia Zarządów cechów kieleckich.

Na zebraniu zostały doraźnie zadeklarowane następujące sumy pożyczki i ofiar na F. O. N. *Stowarzyszenie Rzemieślników Chrz. w Kielcach* — pożyczka zł. 200; *Cech Szewców Chrześcijan* — na pożyczkę zł. 200 i na F. O. N. obligację 6% Pożyczki Narodowej — zł. 200; *Komisja Egzaminacyjna Cechu Szewców* w Kielcach — zł. 100 na F. O. N.; *Cech Kowali, Stelmachów i Siodlarzy* — zł. 200 na pożyczkę; *Cech Ślusarzy i Blacharzy Chrz.* — zł. 200 na pożyczkę; *Cech Rzeźniczo-Wędliniarski* — zł. 500 na pożyczkę; *Spółdzielnia Krawców Chrześcijan* — zł. 200 na pożyczkę; *Pracownicy Spółdzielni Krawców Chrz.* — zł. 400 na pożyczkę; Prezes Stow. Leon Krupski — na pożyczkę zł. 1000 i na F. O. N. — konia kawaleryjskiego wart. ca zł. 1200.

Poza tym obecni na zebraniu zadeklarowali na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej i na Fundusz Obrony Narodowej zł. 7.600.

Cech Piekarzy Chrześcijan w Kielcach podjął inicjatywę Stowarzyszenia Właścicieli Piekarń R. P. Województwa Kieleckiego ufundowania zamiast subskrypcji pożyczki przez piekarzy województwa kieleckiego na dozbrojenie Armii samolotu-bombowca p.n. „Piekarz Województwa Kieleckiego", na zebraniu zorganizowanym przez Cech w powyższej sprawie w dniu 15.IV.1939 r. tytułem ofiar na bombowiec zadeklarowano złotych 2700.

Akcja składania ofiar na kupno samolotu jest w pełnym toku i obejmuje wszystkie miejscowości na terenie województwa kieleckiego.

Ogółem do dnia 22 kwietnia rzemiosło kieleckie zadeklarowało lub wpłaciło: zł. 8640 na Pożyczkę Przeciwlotniczą, oraz zł. 5980 na F. O. N.

Izba Rzemieślnicza w Krakowie subskrybowała z funduszów Izby Pożyczkę Przeciwlotniczą w kwocie zł. 3000, pracownicy Izby wpłacili zł. 1660. W celu propagowania pożyczki przeciwlotniczej wśród rzemiosła krakowskiego odbyło się w Izbie Rzemieślniczej w Krakowie w dniu 12 b. m. zebranie starszych krakowskich cechów rzemieślniczych. Na zebraniu uchwalono podjąć jak najusilniejszą akcję propagandową wśród wszystkich rzemieślników i ich pracowników dążąc do tego, aby rzemieślnicy podpisywali kwoty najwyższe, na jakie będzie ich stać. W zakończeniu zebrania uchwalono zwrócić się do Pana Marszałka Polski i Naczelnego Wodza Edwarda Śmigłego Rydza z wyrazami hołdu i przywiązania oświadczając imieniem rzemiosła krakowskiego nie tylko gotowość subskrybowania pożyczki, lecz również gotowość do czynu, gdy tego wymagać będzie obrona Rzeczypospolitej. Na zebraniu tym Prezes Izby — Poseł Dr. Robert Jahoda-Żółtowski zawiadomił zebranych, że kwota zł. 25.000 zebrana na F. O. N. przez rzemiosło woj. krakowskiego została przekazana do sekretariatu F. O. N. na kupno czołgu „Rzemieślnik Polski".

Pracownicy Izby Rzemieślniczej w Lublinie subskrybowali Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej na sumę zł. 1040. W celu propagowania pożyczki w dn. 21 kwietnia b. r. odbyło się w Sali Rady Miejskiej zebranie rzemieślników chrześcijan z terenu Izby Lubelskiej. W wyniku obrad powzięto uchwałę, którą poniżej przytaczamy:

„Rzemiosło Polskie w wykonaniu bezwzględnego obowiązku służby Ojczyźnie i dla Jej chwały deklaruje jako minimum jeden promille od obrotu za rok 1938 na rzecz Funduszu Obrony Narodowej i ½% od obrotu za rok 1938 na rzecz Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej, a pracownicy w rzemiośle na rzecz Funduszu Obrony Narodowej przynajmniej 1-dniowy zarobek z tym, że zarabiający powyżej 100 zł. obowiązani są do subskrybowania Pożyczki Przeciwlotniczej w wysokości przynajmniej 1 bonu".

Izba Rzemieślnicza we Lwowie nadesłała nam dotychczas tylko wiadomość o przekazaniu 2000 zł. na Fundusz Obrony Narodowej. Dane co do pożyczki przeciwlotniczej zamieścimy w następnym numerze naszego pisma.

Izba Rzemieślnicza w Łodzi subskrybowała pożyczkę przeciwlotniczą na sumę 5000 zł. pracownicy Izby — na sumę 1880 zł. Ogólna suma 6.880 wpłacona została gotówką. Równocześnie Izba przekazała zł. 1000 na Fundusz Obrony Narodowej.

Izba Rzemieślnicza w Łucku subskrybowała pożyczkę na sumę zł. 3000 a pracownicy Izby na sumę zł. 1380. Równocześnie Izba przekazała zł. 2000 na Fundusz Obrony Narodowej.

Izba Rzemieślnicza w Nowogródku przekazała ze swych skromnych zasobów zł. 500 na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej. Pracownicy Izby wzięli udział w subskrypcji na sumę zł. 740.

Izba Rzemieślnicza w Płocku subskrybowała na Pożyczkę Przeciwlotniczą zł. 10.000, pracownicy zaś Izby na sumę zł. 1.140. Równocześnie pracownicy Izby przekazali na F. O. N. zł. 203 gr. 80. Izba wydała również odezwę do rzemiosła swego okręgu nawołującą do udziału rzemiosła w pożyczce, wzywając jednocześnie cechy i organizacje rzemieślnicze do propagandy i ścisłego współdziałania z powiatowymi komitetami pożyczki.

Cech Piekarzy w Płocku przekazał na F. O. N. zł. 4000 z majątku Cechu Piekarzy w Płocku. Równocześnie Cech wezwał swoich członków do natychmiastowego subskrybowania Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Izba Rzemieślnicza w Poznaniu zadeklarowała 9.000 zł. na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej i 1000 zł. na F. O. N.

	Pożyczka	F.O.N.
Prezes Izby Rzemieślniczej Wł. Zakrzewski — Poznań	3.000	500
Urzędnicy Izby Rzemieślniczej w Poznaniu	1.820	
Mgr. Stanisław Zakrzewski — czeladnik stolarski	500	100
Pracownicy firmy W. Zakrzewski w Poznaniu	1.080	
Syndykat Gospodarczy Rzemiosła Rzeźnicko - Wędliniarskiego i Związek Cechów Rzeźn. - Wędlin. — Poznań	5.000	1.000
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Zwierząt Rzeźnych przy Cechu Rzeźnicko - Wędliniarskim — Poznań	3.000	
Rzeźnicka Składnica Skór i Odpadków Poubojowych przy Cechu Rzeźnicko-Wędliniarskim w Poznaniu	2.000	
Cech Piekarski w Poznaniu	1.000	3.000
Zarząd Cechu Piekarskiego w Poznaniu (członkowie)	3.000	
Cech mistrzów stolarskich, rzeźbiarskich i tokarskich w Poznaniu		500
Wszystkie cechy w Wrześni łącznie	700	
Cech kowalsko - ślusarski w Ostrowie Wlkp.	600	100
Cech kołodziejski we Lwówku pow. Nowy Tomyśl	60	
Cech kowalsko - ślusarski w Nowym Tomyślu	100	20
Dostatni Marcin — mistrz stolarski w Poznaniu	500	
Pracownicy firmy Dostatni Marcin w Poznaniu	1.200	
Cech farbiarzy i pralni chemicznych w Poznaniu	100	
Cech koszykarzy w Poznaniu	40	20
„Strzecha Ostrowska" — Cech mistrzów murarskich, ciesielskich i kamieniarskich w Ostrowie Wlkp.		100
I członkowie powyższego Cechu		150
Uczestnicy III kursu przygotowawczego do egzaminu mistrzowskiego, zorganizowanego przez Wojewódzki Instytut Rzemieślniczo - Przemysłowy w Poznaniu		40
Jęczkowski Kazimierz — Przewodniczący komisji egzaminacyjnej dla zawodu piekarskiego w Poznaniu zebrał wśród 6-ciu nowych mistrzów piekarskich, którzy złożyli egzamin mistrzowski w dn. 5.IV. br.		30
Cech zduńsko - garncarski w Ostrowie Wlkp.	300	

Wielkopolski Związek Rzemieślników Chrześcijan, Zarząd Główny w Poznaniu wykorzystał wszystkie swoje możliwości organizacyjne dla zapewnienia jak największych wpływów na F. O. N. i pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej. Cyfrowe dane otrzymamy również po zakończeniu subskrypcji.

Izba Rzemieślnicza w Poznaniu w sposób bardzo energiczny przeprowadza propagandę na rzecz Pożyczki wśród rzemiosła swego terenu posługując się odezwami, zebraniami i nawet propagandą radiową.

Izba Rzemieślnicza w Stanisławowie subskrybowała Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w wys. zł. 5.000. Co do pracowników Izby nie otrzymaliśmy dotąd danych.

Izba Rzemieślnicza w Tarnopolu subskrybowała Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w kwocie zł. 2000. Pracownicy Izby w sumie zł. 800.

Izba Rzemieślnicza w Toruniu subskrybowała pożyczkę w wysokości zł. 20.000 wzywając jednocześnie całe rzemiosło pomorskie, by stanęło na apel Naczelnego Wodza i według pełnych swych możliwości wzięło powszechny udział w subskrypcji pożyczki, by dać tym dowód prawdziwego zrozumienia obowiązków, jakie ciążą na Polakach w dobie obecnej.

Wreszcie Zarząd uchwalił założyć w Izbie Rzemieślniczej „Złotą księgę“ ofiarodawców na Fundusz Obrony Narodowej, w której wpisywane będą nazwiska ofiarodawców i sumy ofiarowane przez rzemiosło pomorskie na dozbrojenie armii. Księga wyłożona jest w Izbie przez cały dzień dla każdego rzemieślnika z Pomorza przybywającego do Izby, jak również dla każdej organizacji, która zamierza złożyć ofiarę na F. O. N. Listę ofiarodawców ogłaszać będzie Izba w „Rzemieślniku Pomorskim“.

Pierwsze ofiary złożyli wszyscy członkowie Zarządu Izby.

Pracownicy Izby subskrybowali pożyczkę w wysokości zł. 800.

Pomorski Związek Samodzielnych Rzemieślników Chrześcijan rozwinął szeroką działalność propagandową na rzecz pożyczki wśród swoich członków a w związku z obecną sytuacją polityczną zorganizował zgromadzenie publiczne, które odbyło się w Bydgoszczy na rynku im. Marszałka Piłsudskiego, Manifestacja ta zgromadziła około 30 tys. osób i była wyrazem prawdziwego zjednoczenia narodowego Polaków.

Dane dotyczące udziału rzemiosła pomorskiego w pożyczce zostaną nam nadesłane po zamknięciu terminu subskrypcji.

Izba Rzemieślnicza w Wilnie nie nadesłała nam dotychczas danych dotyczących udziału Izby i jej pracowników w subskrypcji. Pracownicy Izby dnia 29 marca b. r. wpłacili na F. O. N. zł. 253.80, która to suma wynosi 10% poborów brutto pracowników Izby.

Izba Rzemieślnicza w Warszawie wzięła udział w subskrypcji Pożyczki Przeciwlotniczej w kwocie zł. 25.000, pracownicy Izby zakupili pożyczki na sumę zł. 3.400. Obydwie sumy wpłacone zostały gotówką. Zarząd Izby wydał odezwę do rzemiosła stołecznego, aby dało dowód swego patriotyzmu i gremialnie przystąpiło do zakupienia pożyczki obrony przeciwlotniczej

W dn. 6 kwietnia utworzony został przy Izbie Rzemieślniczy Wydział Kontroli Społecznej Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej w składzie następującym: przewodniczący prezes Antoni Snopczyński, członkowie: E. Bernatowicz, P. Borkowski, J. Chowańczak, J. Domagała, S. Glocer, L. Kamler, W. Lejman, J. Marek, J. Mencel, R. Nowotczyński, R. Reiff, J. Wild. Wydział rozesłał do wszystkich cechów, organizacji i zrzeszeń rzemieślniczych w stolicy odezwę, załączając równocześnie orientacyjne normy zapisów. Równocześnie Wydział rozesłał 25.000 wezwań imiennych do warsztatów rzemieślniczych w stolicy. Wezwania te zaopatrzono w specjalny odcinek kontrolny numerowany, na którym zainteresowani podają wysokość udziału i miejsce zapisu oraz oświadczenie, że kwota subskrybowana odpowiada przynajmniej minimalnym normom ustalonym przez Wydział. Wspomniane odcinki posłużą jako materiał informacyjno-statystyczny jak również będą podstawą do wydawania przez Wydział zaświadczeń o spełnieniu przez rzemieślników stolicy obowiązku obywatelskiego. Biuro Rzemieślniczego Wydziału Kontroli Społecznej P. O. P. opiera swą działalność na bezinteresownej pracy pracowników Izby, którzy ofiarowali na ten cel pracę w godzinach pozabiurowych (około 2500 godzin) adresując koperty, ekspediując wezwania oraz prowadząc ścisłą ewidencję płatników pożyczki. Jest to praca bardzo duża, gdyż należy wziąć pod uwagę, iż całkowity personel Izby składa się z 22 osób.

Akcja kierownicza spoczywa w rękach Dyrektora Izby p. Henryka Bukowskiego, który rozwinął energiczną działalność, aby osiągnąć jak największe rezultaty wpływów. Rzemieślniczy Wydział Kontroli pozostaje w ścisłym kontakcie z cechami i organizacjami rzemieślniczymi, które współdziałają razem w propagowaniu pożyczki i kontroli jej wpływu.

Na dzień 2-giego maja r. b. zwołane zostało zebranie sprawozdawcze z działalności cechów i stowarzyszeń rzemieślniczych współpracujących z wydziałem kontroli społecznej. Na zebraniu tym, które odbędzie się w lokalu Izby Rzemieślniczej w Warszawie, poszczególne cechy i organizacje rzemieślnicze zdawać będą sprawozdanie z przeprowadzonej wśród swoich członków akcji propagandowej i jej rezultatów.

Zaznaczyć należy, iż wpłaty na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej dokonywane być mogą w Izbie Rzemieślniczej w Warszawie, która dla tych czynności występuje jako filia Banku Członków Związku Rzemieślników Chrześcijan w Warszawie.

Cech Piekarzy Chrześcijan w Warszawie liczący 44 członków przeprowadził akcję zapisów na pożyczkę, w wyniku której wpłynęła suma zł. 30.330.

Wytwórnia wyrobów rymarsko - siodlarskich Czesław Jastrzębski w Warszawie zakupiła pożyczkę na sumę zł. 4.000 z czego 3000 zł. w imieniu firmy i 1000 zł. w imieniu jej pracowników.

Energiczną akcję rozwinął *Związek Rzemieślników Chrześcijan w Warszawie* prowadząc wśród swoich członków szeroką akcję na rzecz subskrybowania Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Izba Rzemieślnicza w Brześciu n/B. nie nadesłała nam dotychczas wiadomości o przebiegu subskrypcji.

W numerze następnym będziemy już mogli poinformować naszych czytelników o wysokości sum wpłaconych przez rzemiosło na terenach wszystkich izb. Obecnie podajemy dalej wiadomości z posiadanych przez nas materiałów o udziale rzemiosła w pożyczce.

Członkowie spółdzielni Wytwórców Koszykarskich w Rudniku n/Sanem wpłacili na F. O. N. zł. 100, opodatkowując się jednocześnie stałą składką na przeciąg jednego roku w wysokości 1/5% od wszystkich zamówień, jakie wpłyną do spółdzielni. Biorąc pod uwagę nędzne zarobki koszykarskie ofiarę tę traktować należy jako piękny czyn obywatelski.

Związek Rzemieślników Chrześcijan i Cech Budowlany w Sokółce złożyli zł 100 na F. O. N.

Prywatna szkoła stolarska Polskiej Macierzy Szkolnej w Pińsku zadeklarowała na P. O. P. zł. 1000. Udział uczniów szkoły w tej sumie wyraża

Ś. P.

MARCIN DOMISZEWSKI

mistrz ślusarski

Członek Zarządu i Rady Izby Rzemieślniczej w Stanisławowie, Członek Rady Związku Izb Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej, zmarł dnia 12 kwietnia 1939 r. w Kołomyi, pochowany dnia 14 kwietnia.

W zmarłym traci rzemiosło polskie człowieka oddanego całym sercem sprawom rzemieślniczym.

się cyfrą zł. 120. Uczniowie ci w liczbie 80 pochodzą z najbiedniejszych rodzin poleskich i złożona przez nich suma składa się z ciężko uciułanych groszy, pragnąc jednak przyczynić się do wzmożenia obronnej siły Państwa wykonali poza godzinami pracy szkolnej urządzenie świetlicy żołnierskiej 84 pułku strzelców poleskich.

Cech rzemieślniczy w Żabnie przeznaczył na F. O. N. zł. 50.

Cech zjednoczonych rzemieślników w Manowie przeznaczył całą posiadaną gotówkę w kwocie zł. 50 na F. O. N.

Związek Kupców i Rzemieślników Polskich we Francji na Zjeździe odbytym dnia 26 marca b. r. w Lens uchwalił przesłać na ręce Marszałka Śmigłego Rydza na F. O. N. franków franc. 100.000.

Wszystkie dane będące w naszym posiadaniu, które przedstawiliśmy naszym czytelnikom, a które, podkreślić to należy z naciskiem, są tylko minimalną cząstką udziału rzemiosła w obronie narodowej, świadczą dobitnie o jego obywatelskim i patriotycznym nastawieniu. Rzemiosło polskie w ofiarności swej nie da się nikomu wyprzedzić i każdej chwili gotowe jest do poniesienia jak największych ofiar dla obrony Rzeczypospolitej.

Sprawy podatkowe

Terminarz płatności podatków bezpośrednich w miesiącu maju

W miesiącu maju płatne są następujące podatki

1) *do 1 maja* — termin płatności przedpłaty na podatek dochodowy (Dział I) na 1939 rok przez osoby prawne,

2) *do 7 maja* — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacanych przez służbodawcę w miesiącu kwietniu,

3) *do 25 maja* — zaliczka miesięczna na podatek obrotowy za rok 1939 w wysokości podatku przypadającego od obrotu, osiągniętego w miesiącu kwietniu 1939 r. przez kupców rejestrowych i pozostałych płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe;

4) *do 31 maja* — podatek przemysłowy od obrotu za 1938 rok (po odliczeniu wpłaconych zaliczek) przez wszystkie przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe oraz zajęcia przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia zawodowe, o ile nakazy płatnicze doręczono najpóźniej w dniu 1 maja r. b.

Ponadto płatne są w maju zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

Opinia Związku Izb Rzemieślniczych w sprawie projektu rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć.

Związek Izb Rzemieślniczych R. P. zgłosił w tych dniach opinię do projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o wykonaniu ustawy o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć. W opinii tej poza poprawkami natury redakcyjnej zgłoszono uwagi:

1) *w sprawie zwolnienia najdrobniejszych zakładów* — Związek Izb Rzemieślniczych podkreślił, że zakres ulg przewidzianych pkt. 9 art. 5 ustawy winien być określony w przyszłym rozporządzeniu dość wąsko, a to przede wszystkim dla upowszechnienia tak doniosłego ze wszechmiar obowiązku rejestracji zakładów. Rejestracja bowiem przedsiębiorstw i zakładów, choćby najdrobniejszych i umiejscowionych na terenie wsi, ma zasadnicze znaczenie dla wszelkich prac o charakterze planowego wpływania na pożądane kształtowanie się struktury gospodarczej kraju oraz ze względu na konieczność zorientowania się w potencjale wytwórczym. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że jeśli chodzi o drobną wytwórczość, szczególnie o zakłady objęte art. 5 pkt. 9 — brak jest wszelkich ścisłych danych co do ilości, rozmieszczenia, struktury, wyznania itd.

Uzyskanie niezbędnych danych jest łatwe właśnie drogą nałożenia na te zakłady obowiązku corocznej rejestracji, co leży w mocy Ministra Spr. Wewn., który ma swobodę określenia jakie zakłady korzystałyby ze zwolnienia od opłat na mocy art. 5 pkt. 9 ustawy.

Nałożenie jednak opłaty rejestracyjnej na najdrobniejsze zakłady winno być połączone z wykorzystaniem przez Ministra Spraw Wewnętrznych uprawnień ulgowych z art. 11 ustawy, a mianowicie opłata ta winna być jednolita na obszarze całego Państwa i wynosiłaby np. 6.— zł.

2) *w sprawie sprzedaży w zakładach przemysłowych towarów niewytworzonych przez sprzedającego*, a stanowiących konieczne uzupełnienie głównego produktu np. sprzedaż sznurowadeł, pasty do obuwia w zakładzie szewskim, sprzedaż przybrania do kapeluszy u kapelusznika itd, by sprzedaż taka nie podlegała opłacie rejestracyjnej.

Obciążenie dodatkową opłatą rejestracyjną w tych przypadkach, gdy sprzedaż niektórych drobnych towarów jest nieodłącznie związana z główną produkcją, wydaje się niewskazane.

3) *W sprawie ustalenia wzoru deklaracji na nabycie karty rejestracyjnej*. Łączy się ono z zagadnieniem umożliwienia izbom rzemieślniczym i izbom przemysłowo-handlowym — regularnego, corocznego otrzymywania szczegółowych informacji o nabytych kartach rejestracyjnych. W szczególności zapewnienie izbom rzemieślniczym uzyskiwania danych o kartach rejestracyjnych wykupywanych przez rzemieślników winno być uwzględnione przy wykonywaniu ustawy o opłatach rejestracyjnych, skoro sama ustawa nie przewidziała wypełnienia przez płatnika deklaracji w trzech egzemplarzach, z których jeden byłby przesyłany właściwej izbie samorządu gospodarczego.

Duże zrozumienie potrzeb Samorządu Rzemieślniczego w tym względzie wykazywało Ministerstwo Skarbu, wydając okólniki z dnia 18 grudnia 1937 r. L. D. V. 10082/1/37 oraz 17 grudnia 1938 r. L. D. V. 3.124/1/38 umożliwiające izbom rzemieślniczym uzyskiwanie dokładnych danych o nabytych przez rzemiosło świadectwach przemysłowych.

Związek Izb Rzemieślniczych proponuje, by deklaracja na nabycie karty rejestracyjnej składała się z dwóch odcinków identycznej treści, płatnik wypełniałby deklarację w dwuch egzemplarzach zgodnie z art. 13 ustawy. Zarząd gminny 1 egzemplarz deklaracji przesyła do miejscowego urzędu skarbowego, który oddziela odcinek deklaracji przesyłając go, gdy deklaracja została złożona przez zakład rzemieślniczy do właściwej izby rzemieślniczej — w pozostałych przypadkach—do izby przemysłowo-handlowej.

Poza tym Związek Izb uważa za niezbędne uzupełnienie wzoru Nr. 2 t. zn. deklaracji w sprawie nabycia karty rejestracyjnej dwiema jeszcze rubrykami:

„4a. Wyznanie właściciela lub współwłaścicieli".

„8. Ilość zatrudnionych".

Pominięcie w deklaracji rejestracyjnej tak istotnych okoliczności jak ilość zatrudnionych oraz wyznanie — spowodowałoby konieczność uruchomienia oddzielnego kosztownego aparatu dla zbierania tych danych. Zbieranie powyższych danych, a w szczególności odnośnie wyznania dostarcza wniosków dla dalszych celowych działań.

4) *W sprawie przekazywania udziału we wpływach z opłat na rzecz izb rzemieślniczych*, Związek Izb uważa za wskazane projektowane przekazywanie sum należnych Samorządowi Gospodarczemu do miejscowych urzędów skarbowych na rachunek Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Jednak Związek Izb Rzemieślniczych zasadniczo i stanowczo sprzeciwia się postanowieniu projektu, że zarządy gminne potrącają 3% przekazywanych na rzecz samorządu gospodarczego kwot tytułem kosztów poboru. Postanowienie takie nie miałoby ani podstaw prawnych ani usprawiedliwienia faktycznego. Ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych nie upoważnia związków samorządu terytorialnego do zatrzymywania jakichkolwiek kwot z sum zainkasowanych na rzecz samorządu gospodarczego.

Zresztą ew. koszty, jakie zarządy gminne ponosić będą z tytułu poboru udziału samorządu

gospodarczego zostały już wliczone do samej kwoty udziału samorządu terytorialnego, która wynosi 50% opłat, zamiast przypadającego teoretycznie procentu 42,86%.

Związek Izb Rzemieślniczych powołuje się tu na uzasadnienie „Rządowego projektu ustawy o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć“ (Druk Sejmowy Nr. 681), które wyraźnie stwierdza, że „ze względu na to, że wymiar i pobór należności za karty rejestracyjne porucza projekt ustawy związkom samorządu terytorialnego, celem pokrycia kosztów związanych z wymiarem i poborem, udział tych związków został odpowiednio podwyższony“.

Związek Izb Rzemieślniczych pozwala sobie w końcu nadmienić, że niezbędnym wydaje mu się wydanie równocześnie z zasadniczym rozporządzeniem, będącym przedmiotem niniejszej opinii, — odpowiedniego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o ulgach w opłatach rejestracyjnych, a to w celu modyfikacji niektórych postanowień ustawy, mogących w praktyce skomplikować i niesłusznie obciążyć cały szereg przedsiębiorstw.

Dotyczyłoby to przede wszystkim:

1) specjalnych ulg dla zakładów rzemiosł spożywczych prowadzonych przez kupców rejestrowych,
2) ustalenia opłaty rejestracyjnej dla zakładów stanowiących filie bądź sklepy sprzedaży a należących do kupców rejestrowych w wysokości przewidzianej dla drobnych płatników,
3) ustalenia, że sprzedaż w zakładzie przemysłowym poza produktami własnego wyrobu także innych towarów — podlega opłacie w wysokości 10 złotych niezależnie od klasy miejscowości i od rozmiaru przedsiębiorstwa, gdyż nie celowym wydaje się obciążanie dwukrotnie wysoką opłatą jednego i tego samego zakładu.
4) ulg dla pism fachowych, nieobliczonych na zysk.

Wreszcie Związek Izb Rzemieślniczych wyraża przekonanie, że przewidziane w art. 7 (2) ustawy określanie poszczególnych rodzajów zakładów jako handlowych lub przemysłowych winno odbywać się po wysłuchaniu opinii samorządu gospodarczego.

Statystyka opodatkowanych pracowni rzemieślniczych w roku 1938.

Podstawą prawną umożliwiającą rozpoczęcie prac statystycznych jest rozporządzenie Prezydenta z dnia 27 października 1933 „o izbach rzemieślniczych i ich związku“ (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 638 — art. 12, ust. (2).

Na tej podstawie wydany, na skutek starań ze strony Związku Izb Rzemieślniczych R. P., przez Ministerstwo Skarbu okólnik z dnia 18 grudnia 1937 *umożliwił izbom rzemieślniczym uzyskanie źródłowego materiału ewidencyjnego*. Dane te pozwalają na *indywidualne* uchwycenie opodatkowanych pracowni rzemieślniczych, co równocześnie ułatwia przeprowadzenie skutecznych posunięć w stosunku do tzw. „rzemiosła nielegalnego“. Związek zaś za pośrednictwem Ministerstwa Skarbu otrzymał (jako rezultat materiałów nadesłanych przez Izby Skarbowe) dane dotyczące ilości pracowni rzemieślniczych według kategorii świadectw przemysłowych i branż w przecięciu terytorialnym.

Poniżej zamieszczamy *najważniejsze 3 tablice* dotyczące ilości pracowni rzemieślniczych.

Jak wynika *z tablicy 1*, ogólna ilość świadectw wykupionych przez pracownie rzemieślnicze wyniosła 207.071, z czego na świadectwa przemysłowe przypada 191.746 a na świadectwa handlowe 15.325.

Zestawiając te dane z danymi dotyczącymi ogólnej ilości świadectw wykupionych w każdej kategorii otrzymamy następujący obraz:

Świadectwa przemysłowe

	ogółem	wykupione przez pracownie rzemieśl.	%
V	4.171	405	9,7
VI	8.929	892	10.0
VII	14.898	3.967	26,6
VIII	241.223	186.482	77.3

Świadectwa handlowe

II	25.279	368
III	96.650	3.913
IV	335.173	11.044

Stosunek ten można przetransportować pod względem terytorialnym dla każdej izby rzemieślniczej; szczególnie dotyczy to VIII kat. świad. przemysłowych, w których pracownie rzemieślnicze posiadają bez mała 80% udziału.

Ciekawym jest również przeprowadzenie badań pod względem strukturalnym. Jak wiadomo duże nasilenie pracowni rzemieślniczych świadczy niewątpliwie o niezasobności kraju w kapitały, chociaż wiadomo jest również, że rzemiosło w okresie kryzysu wykazało dużą odporność i gdy duże przedsiębiorstwa upadały, warsztaty rzemieślnicze nawet w okresie bezrobocia wykazywały duży dynamizm (ogólne dane dotyczące VIII kat.).

r. 1933	181.210 = 100	r. 1936 207.402 = 114.5
1934	186.432 = 102,9	1937 223.052 = 123,1
1935	194.598 = 107,4	1938 241.223 = 133,1

Wzrost postępuje zarówno w okresie kryzysu jak i w okresie koniuktury i za 6 lat wynosi 33%. Tymczasem przesiębiorstwa duże i średnie (I — VI kat.) w okresie kryzysu wykazały duży spadek i jeszcze nie wyrównały poniesionych strat[1]).

Cyfry te dają pewien ‚przedsmak" jak ważne ma znaczenie dla życia gospodarczego badanie tych zjawisk.

Jednakże badania te muszą być przeprowadzone w przestrzeni i czasie, muszą być również, skorygowane fluktuacją ludnościową. To wszystko będzie mogło być przeprowadzone na odpowiednim wymagającym potrzebom poziomie, gdy będziemy dysponowali materiałem porównawczym za szereg lat.

W grę tu również wchodzi i przesłanka administracyjna, czy wszystkie pracownie rzemieślmieślnicze zostały uchwycone, Właśnie badając strukturę gospodarczą rzemiosła możemy dość łatwo, po przez obserwację, dojść do uchwycenia pewnych niewspółmierności, *które w ręku doświadczonego działacza stają się argumentem wskazującym na pewne niedociągnięcia w funkcjonowaniu aparatu.*

Danych o strukturze rzemiosła dostarcza nam obliczenie ilości opodatkowanych pracowni rzemieślniczych w stosunku do ludności.

Na 10.000 mieszkańców (według spisu ludności w r. 1931) przypadało pracowni rzemieślniczych nabywających świadectwa przemysłowe:

woj. Poznańskie	121	woj. Lubelskie	60
„ Pomorskie	105	„ Poleskie	57
„ Śląskie	97	„ Krakowskie	56
„ Łódzkie (i Łódź)	75	„ Lwowskie	46
		„ Wołyńskie	44
„ Warszawskie (bez W-wy)	72	„ Nowogródzkie	43
		„ Wileńskie	36
„ Białostockie	69	„ Stanisław.	33
„ Kieleckie	63	„ Tarnopolskie	29

W miastach zaś ponad 100.000 mieszkańców (mały rocznik stat. 1938):

Poznań	166	Lwów	121
Katowice	160	Wilno	109
Częstochowa	150	Sosnowiec	108
Bydgoszcz	134	Łódź	87
Kraków	130	Lublin	81
Warszawa	126	Gdynia	49
Chorzów	123		

Oznacza to, że nasilenie pracowni rzemieślniczych nie idzie w parze z ogólnym położeniem gospodarczym — szczególnie można to stwierdzić z danych, dotyczących ilości pracowni rzemieślniczych w stosunku do ludności w poszczególnych województwach. Gdzie więc stosunki gospodarcze są bardziej rozwinięte ludność w większym stopniu korzysta z usług warsztatów rzemieślniczych. Nie wyklucza to, że ilość dużych przedsiębiorstw jest zbyt mała.

Niemniej ważnych danych o strukturze opodatkowanego rzemiosła dostarcza nam statystyka branżowa *(tablica 3).*

Charakterystycznym jest udział poszczególnych branż w ogólnej ilości pracowni rzemieślniczych, Jest on następujący:

grupa	spożywcza	25,1%
„	włókiennicza	23,5%
„	skórzana	15,2%
„	metalowa	14,6%
„	drzewna	9,3%
„	usług osobistych	7,7%
„	budowlana	4,6%
		100%

Dane te są szczególnie charakterystyczne w przecięciu terytorialnym, gdyż dają pogląd o rozmieszczeniu branż i niestety z powodu braku miejsca nie mogą być zamieszczone.

W przyszłości gdy będziemy dysponowali materiałem porównawczym za okres kilku lat — dane te charakteryzować będą dynamizm poszczególnych branż rzemiosła.

Przedstawione i zanalizowane powyżej dane statystyczne obejmują część zagadnień związanych ze statystyką pracowni rzemieślniczych — pozostaje nadal otwarte opracowanie obciążenia podatkowego pracowni rzemieślniczych. Dopiero tego rodzaju statystyka stanie na wysokości zadania, gdy z jednej strony stanie się ona instrumentem polityki samorządu gospodarczego, z drugiej zaś strony statystyka ta będzie podstawą do wszechstronnego badania struktury rzemiosła i jego udziału w życiu gospodarczym Polski.

Wreszcie — dalsze planowe prace statystyczne mogą bez wątpienia przyczynić się również do zbadania i ustalenia rzeczywistej liczby innych (dotychczas nie ujętych w miarodajne cyfry) warsztatów pracy, ściśle w większości wypadków związanych z rzemiosłem, jak naprzykład wytwarzanie sposobem chałupniczym całego szeregu i rodzaju wyrobów, produkowanych w normalnych warunkach przez legalnie istniejące warsztaty rzemieślnicze.

„Linia bowiem demarkacyjna pomiędzy rzemiosłem a chałupnictwem jest w dużym stopniu zależna od koniuktury i trudno ją ściśle wykreślić. Jeżeli zważyć, że np. szewstwo, krawiectwo, stolarstwo, garbarstwo, kuśnierstwo i inne — są częściowo wykonywane przez rzemieślników, a częściowo przez chałupników, to łatwo zrozumieć, *że nie można tych zagadnień* traktować odrębnie"[2].

M. T.

[1]) Polska Gospodarcza zeszyt 14/38.

[2]) Wyjątek z przemówienia Pana Ministra Przemysłu i Handlu Antoniego Romana, wygłoszonego w dn. 17 lutego r. na posiedzeniu Komisji Budżetowej Senatu.

Ogólne zestawienie

ilości przedsiębiorstw rzemieślniczych w Polsce wg. kategorii świadectw przemysłowych w r. 1938

TABLICA 1.

Nr kolejny	Izba Rzemieślnicza	Ilość świadectw wg. kategorii: przemysłowych V.	VI.	VII.	VIII	Razem	handlowych II.	III.	IV.	Razem	Zwolniono	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9.	10	11	12	
1	w Warszawie	137	243	1.104	13.687	15.171	67	251	179	497	162	
2	w Płocku	2	37	123	14.267	14.429	3	445	1.040	1.488	267	
3	w Łodzi	31	90	407	13.402	13.930	10	256	528	794	246	
4	w Kielcach	22	65	268	16.675	17.030	17	217	883	1.117	341	
5	w Lublinie	7	15	193	13.339	13.554	1	195	736	932	251	
6	w Białymstoku	14	21	69	10.148	10.252	7	127	804	938	184	
	Razem	213	471	2.164	81.518	84.366	105	1.491	4.170	5.766	1.451	
7	w Wilnie	4	7	97	3.787	3.895	15	134	488	637	73	
8	w Nowogródku	1	6	36	4.088	4.131	—	51	140	191	259	
9	w Brześciu n/B.	4	17	53	5.516	5.590	6	76	340	422	446	
10	w Łucku	4	19	66	8.382	8.471	7	122	486	615	161	
	Razem	13	49	252	21.773	22.087	28	383	1.454	1.865	939	
11	w Poznaniu	33	89	278	24.983	25.383	54	428	1.189	1.671	1.142	
12	w Toruniu	31	53	260	17.072	17,416	53	434	658	1.145	1.157	
13	w Katowicach	52	71	258	10.784	11.165	54	519	412	985	392	
	Razem	116	213	796	52.839	53,964	161	1.381	2.259	3.801	2.691	
14	w Krakowie	41	71	390	10.518	11.020	47	347	868	1.262	580	
15	w Tarnopolu	1	6	85	3.745	3.837	4	51	579	634	130	
16	w Stanisławowie	2	10	45	4.031	4.088	—	32	359	391	453	
17	we Lwowie	19	72	235	12.058	12.384	23	228	1.355	1.606	476	
	Razem	63	159	755	30.352	31.329	74	658	3.161	3.893	1.639	
	Ogółem	405	892	3.967	186.482	191.746	368	3.913	11.044	15.325	6.720	

Zestawienie ilości przedsiębiorstw rzemieślniczych w miastach z ludnością ponad 100.000 mieszkańców wg. kategorii świadectw przemysłowych

TABLICA 2

Nr. kolejny	MIASTA	Ilość świadectw wg kategorii									Ilość przedsiębiorstw zwolnionych od obowiązku nabywania świadectw przemysłowych	Uwagi
		Przemysłowych					Handlowych					
		V.	VI	VII	VIII	Razem	II	III	IV	Razem		
1	2	3	4	5	6	7	8.	9.	10.	11.	12	
1.	Białystok	7	8	10	1.533	1.558	3	28	47	78	14	
2.	Bydgoszcz	4	15	79	1.430	1.528	14	100	72	186	118	
3.	Chorzów	20	17	49	1.100	1.186	4	54	39	97	54	
4.	Częstochowa	13	14	54	1.803	1.884	5	46	77	128	24	
5.	Gdynia	3	2	20	452	477	2	9	5	16	67	
6.	Katowice	19	23	108	1.785	1.935	42	62	21	125	68	
7.	Kraków	24	35	210	2.693	2.962	41	101	49	191	359	
8.	Lublin	4	6	42	854	906	—	44	14	58	2	
9.	Lwów	12	43	130	3.131	3.316	21	107	323	451	70	
10.	Łódź	27	69	308	5.159	5.563	11	115	33	159	39	
11.	Poznań	21	52	115	3.507	3,695	31	171	200	402	355	
12.	Sosnowiec	4	10	47	1.181	1.242	6	20	8	34	70	
13.	Wilno	5,	10	75	1.827	1.917	13	100	189	302	54	
14.	Warszawa	137	243	1.104	13.687	15.171	67	251	179	497	162	
	Razem	300	547	2.451	40.142	43.340	260	1.218	1.256	2.724	1.456	

OGÓLNE ZESTAWIENIE

ilości przedsiębiorstw rzemieślniczych w Polsce wg. branż i kategorii świadectw przemysłowych w 1938 roku

TABLICA 3

Nr. Kolejny	Liczba statystyczna	RZEMIOSŁA	Ilość świadectw według kategorii — przemysłowych: V	VI	VII	VIII	Razem	handlowych: II	III	IV	Razem	Ilość przedsiębiorstw zwolnionych od obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego (karty rejestracyjnej)	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		A. GRUPA BUDOWLANA.	99	191	594	8629	9513	8	27	63	98	205	
1	7	Brukarstwo	6	27	54	170	257	—	—	1	1	—	
2	13	Dekarstwo	—	5	15	344	359	—	1	—	1	8	
3	18	Garncarstwo	2	6	20	434	462	—	—	24	24	7	
4	24	Kamieniarstwo	7	7	21	532	567	—	1	—	1	3	
5	33	Lakiernictwo	—	2	—	210	212	—	—	—	—	7	
6	34	Malarstwo	8	12	54	2264	2338	—	3	2	5	76	
7	36	Mularstwo	66	118	374	2024	2582	—	2	5	7	39	
8	46	Rzeźbiarstwo (w kamieniu)	1	1	6	75	83	—	1	—	1	2	
9	54	Studniarstwo	4	6	14	199	223	—	—	—	—	2	
10	57	Szklarstwo	1	1	10	1548	1560	8	16	22	46	41	
11	59	Sztukatorstwo	3	—	9	31	43	—	—	1	1	2	
12	69	Zduństwo	1	6	22	798	827	—	3	8	11	18	
		B. GRUPA DRZEWNA.	42	108	441	17577	18168	13	66	144	223	673	
13	2	Bednarstwo	1	1	11	783	796	1	1	15	17	52	
14	10	Ciesielstwo	5	15	62	946	1028	—	—	5	5	35	
15	26	Kołodziejstwo	1	1	9	2709	2720	—	4	14	18	131	
16	27	Koszykarstwo	3	17	10	224	254	—	1	17	18	28	
17	46	Rzeźbiarstwo (w drzewie)	1	—	2	54	57	1	1	1	3	1	
18	53	Stolarstwo	29	71	322	12239	12661	11	47	77	135	398	
19	61	Tokarstwo (niemet.)	1	1	22	546	570	—	8	12	20	27	
20	65	Wyrób instrumentów muzycznych	1	2	3	76	82	—	4	3	7	1	
		C. GRUPA METALOWA.	81	159	633	28948	29821	64	300	285	649	945	
21	5	Blacharstwo	14	41	164	4578	4797	13	34	51	98	170	
22	6	Brązownictwo	1	6	19	272	298	—	2	3	5	6	
23	21	Grawerstwo	3	5	27	268	303	—	6	—	6	7	
24	23	Jubilerstwo i złotnictwo	2	1	22	558	583	6	35	23	64	12	
25	28	Kotlarstwo	3	4	16	186	209	—	—	—	—	—	
26	29	Kowalstwo	1	2	13	12369	12385	—	1	5	6	450	
27	35	Mosiężnictwo	3	3	13	202	221	—	1	—	1	1	
28	40	Pilnikarstwo	1	1	8	26	36	—	—	—	—	—	
29	42	Pozłotnictwo	—	—	1	47	48	—	—	—	—	1	

Nr. kolejny	Liczba statystyczna	RZEMIOSŁA	Ilość świadectw według kategorii: przemysłowych V	VI	VII	VIII	Razem	handlowych II	III	IV	Razem	Ilość przedsiębiorstw zwolnionych od obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego (karty rejestracyjnej)	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
30	43	Przędzarstwo materii ze złota i srebra	—	—	—	14	14	—	1	—	1	—	
31	50	Ślusarstwo	29	52	238	6059	6378	8	45	19	72	126	
32	51	Ślusarstwo precyz.	12	27	85	907	1031	10	12	9	31	15	
33	52	Ślusarstwo samoch.	11	11	18	234	274	3	11	1	15	2	
34	61	Tokarstwo (metal.)	—	—	1	28	29	—	—	—	—	2	
35	66	Wyrób przedmiotów z drucików złotych i srebrnych	1	—	—	11	12	—	—	—	—	1	
36	67	Wyrób szkieł i narzędzi optycznych	—	2	—	101	103	3	10	3	16	4	
37	68	Zegarmistrzostwo	—	4	8	3088	3100	21	142	171	334	148	
		D. GRUPA SKÓRZANA.	61	134	427	28663	29285	33	163	620	816	2621	
38	3	Białoskórnictwo	3	3	9	172	187	1	—	—	1	3	
39	9	Cholewkarstwo	—	1	16	4307	4324	3	30	52	85	86	
40	14	Farbowanie skórek futrzanych	2	3	5	51	61	—	—	1	1	—	
41	17	Garbarstwo	27	48	78	991	1144	2	—	15	17	7	
42	22	Introligatorstwo	8	16	66	885	975	1	7	6	14	37	
43	44	Rękawicznictwo	2	2	17	272	293	—	5	1	6	—	
44	45	Rymarstwo	6	3	25	2349	2383	2	7	74	83	58	
45	49	Siodlarstwo	—	—	1	565	566	1	4	7	12	35	
46	56	Szewstwo	13	58	210	19071	19352	23	110	464	597	2395	
		E. GRUPA SPOŻYWCZA.	70	166	848	40446	41529	135	3104	9075	12314	64	
47	11	Cukiernictwo	27	32	142	1533	1734	28	137	122	287	3	
48	38	Piekarstwo	31	110	546	15507	16194	20	347	1387	1754	25	
49	39	Piernikarstwo	2	4	10	126	142	—	16	42	58	—	
50	47	Rzeźnictwo i wyrąb mięsa	3	6	51	13183	13243	58	1597	4646	6301	31	
51	48	Rzeźnictwo koni	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	
52	62	Wędliniarstwo (masarstwo)	7	14	98	10092	10211	29	1007	2878	3914	5	
53	63	Wyrób wędlin z mięsa końskiego	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	
		F. GRUPA USŁUG OSOBISTYCH.	5	18	158	15928	16109	8	23	26	57	273	
54	15	Fotografowanie	2	5	15	2670	2692	6	16	4	26	48	
55	16	Fryzjerstwo	3	13	143	13190	13349	2	7	21	30	222	
56	19	Golarstwo	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	
57	37	Perukarstwo	—	—	—	64	64	—	—	1	1	3	
		G. GRUPA WŁÓKIENNICZA.	47	116	866	46292	47321	107	230	831	1168	1939	
58	1	Bandażownictwo	—	5	3	188	196	1	2	6	9	5	
59	4	Bieliźniarstwo	10	20	132	2639	2801	15	23	53	91	63	
60	8	Chemiczne czyszczenie i farb. tkanin i odzieży	8	10	38	900	956	—	2	70	72	16	

Nr. kolejny	Liczba statystyczna	RZEMIOSŁA	Ilość świadectw według kategorii: przemysłowych V	VI	VII	VIII	Razem	handlowych II	III	IV	Razem	Ilość przedsiębiorstw zwolnionych od obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego (karty rejestracyjnej)	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
61	12	Czapnictwo	—	4	39	2467	2510	2	10	85	97	58	
62	20	Gorseciarstwo	—	—	5	1017	1022	—	5	12	17	27	
63	25	Kapelusznictwo	2	12	66	2479	2559	8	34	59	101	44	
64	30	Krawiectwo damskie	5	20	121	5087	5243	18	22	27	67	254	
65	31	Krawiectwo męskie	11	28	337	26789	27165	33	78	330	441	1335	
66	32	Kuśnierstwo	3	10	73	2422	2508	21	30	157	208	34	
67	41	Powroźnictwo	—	2	5	582	589	2	4	15	21	23	
68	55	Szczotkarstwo	4	—	14	557	575	—	4	11	15	34	
69	58	Szmuklerstwo	2	2	16	176	196	1	2	—	3	3	
70	60	Tapicerstwo	1	3	16	956	976	6	14	6	26	42	
71	64	Wyrób frędzli, sznurków i taśm do lamowania	1	—	1	23	25	—	—	—	—	1	
		Ogółem	405	892	3967	186482	191756	368	3913	11044	15325	6720	
		H. RZEMIOSŁA KONCESJONOWANE.											
72	70	Przedsiębiorstwa instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych . . .											
73	71	Przedsiębiorstwa instalacyj gazowych											
74	72	Przedsiębiorstwa instalacyj elektrycznych											
75	73	Wyrób broni i amunicji											
76	74	Kominiarstwo											
		Ogółem											

OD REDAKCJI:

Na posiedzeniu w dniu 19 kwietnia b. r. Rada Związku Izb powzięła następującą uchwałę: ‚Rada Związku Izb Rzemieślniczych R. P., doceniając potrzebę ścisłych danych statystycznych obrazujących stan gospodarczy rzemiosła i w uznaniu, że w r. 1939 zainteresowanie w tych sprawach powinno się skupić na kilku najważniejszych zagadnieniach, aprobuje szematy statystyczne zaprojektowane przez Związek Izb Rzemieślniczych z poprawkami wprowadzonymi przez Komisję i upoważnia Związek Izb Rzemieślniczych do zwrócenia się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o zlecenie Izbom Rzemieślniczym zaniechania prowadzenia zestawień statystycznych wg. szematów z r. 1933 i wyrażenie zgody na jednolity szemat przyjęty przez Radę Z. I. R.

Rada Związku Izb Rzemieślniczych R. P. uchwala, że w r. 1939 główny kierunek nad pracami statystycznymi Samorządu Gospodarczego Rzemiosła powinien objąć Związek Izb Rzemieślniczych, koordynując prace izb Rzemieślniczych nad tymi zagadnieniami".

Z życia samorządu i organizacji rzemieślniczych

Trzecie posiedzenie nowego Zarządu Związku Izb Rzemieślniczych R.P.

Dnia 18-go kwietnia odbyło się w lokalu Związku Izb trzecie z kolei posiedzenie nowego Zarządu Związku Izb Rzemieślniczych R. P. pod przewodnictwem prezesa Jana M. Wędrychowskiego.

Na posiedzeniu omawiane były sprawy będące przedmiotem obrad Rady Związku Izb Rzemieślniczych R. P.

Z tego względu nie podajemy materiału opracowanego na zarządzie, ponieważ czytelnicy nasi znajdą omawiane na zarządzie sprawy w sprawozdaniu dziesiątej Rady Związku Izb Rzemieślniczych, umieszczonym na wstępie bieżącego numeru.

Nowe Zarządy Izb Rzemieślniczych w Łodzi i Płocku.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 kwietnia 1939 r. ustawy z dnia 9.IV. 1938 r. poz. 240 Dz. U. R. P. zmieniającej granice niektórych województw decyzją Pana Ministra Przemysłu i Handlu zostały rozwiązane izby rzemieślnicze w Łodzi i Płocku — z dniem 1 kwietnia 1939 r. Równocześnie zostały powołane dla powyższych izb tymczasowe zarządy w składzie następującym.

I. Dla Izby Rzemieślniczej w Łodzi:

1. Prezes — Stanisław Kopczyński, mistrz piekarski w Łodzi;
2. Wiceprezes — Andrzej Lewandowski, mistrz szewski w Łodzi;
3. Członek Zarządu — Franciszek Tymieniecki, dyrektor szkoły przem. rzemieślniczej w Pabianicach;
4. Członek Zarządu — Zygmunt Raabe, mistrz kotlarski w Łodzi;
5. Członek Zarządu — Franciszek Węglewski, mistrz rzeźniczo-wędliniarski w Skierniewicach;
6. Członek Zarządu — Franciszek Stelmach, mistrz kowalski w Opocznie;

Zastępcy członków zarządu:

1. Antoni Kozłowski, mistrz garbarski w Zduńskiej Woli.
2. Bolesław Filipiak, mistrz fryzjerski w Kutnie;
3. Wacław Witkowski, mistrz piekarski w Końskich.

II. Dla Izby Rzemieślniczej w Płocku:

1. Prezes — Józef Budzanowski, mistrz kołodziejski w Rypinie;
2. Wiceprezes — Wincenty Kurowski, mistrz piekarski w Płocku.

Członkowie zarządu:

3. Aleksy Matuszewski, mistrz ślusarski w Radzyminie;
4. Stanisław Rowiński, mistrz wędliniarski w Grójcu;
5. Kazimierz Bilski, mistrz kowalski w Łomży;
6. Czesław Kenig, mistrz wędliniarski w Garwolinie.

Zastępcy członków zarządu:

1. Aleksander Szwaguliński, mistrz stolarski w Ostrowiu Mazowieckim;
2. Józef Koroś, mistrz ciesielski w Węgrowie.

Z Izby Kieleckiej

PLENARNE ZEBRANIE RADCÓW KIELECKIEJ IZBY RZEMIEŚLNICZEJ.

W dniu 31 marca r. b. odbyło się Plenarne Zebranie Radców Kieleckiej Izby Rzemieślniczej.

Zebranie Izby uświetnił swą obecnością Wojewoda Kielecki P. Dr. Władysław Dziadosz, przybyły w towarzystwie Delegata Pana Ministra Przemysłu i Handlu dla spraw Kieleckiej Izby Rzemieślniczej P. Naczelnika Eugeniusza Zagrodzkiego.

P. Wojewodę powitał gorącym przemówieniem, jako przedstawiciela Rządu — Prezes Kieleckiej Izby P. Edward Balcer, deklarując w swym przemówieniu w imieniu 100 tysięcy rzemieślników Ziemi Kieleckiej — pełną gotowość do największych ofiar na rzecz potęgi Armii i mocarstwowego stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrazem tej gotowości rzemiosła jest w chwili obecnej zgłoszenie się w pierwszym szeregu na apel Rządu, ogłaszającego pożyczkę wewnętrzną na dozbrojenie lotnictwa.

Po powołaniu Prezydium obrad zabrał głos Pan Wojewoda Kielecki Dr Władysław Dziadosz.

P. Wojewoda nakreślił sytuację polityczną i gospodarczą Polski w chwili obecnej i stwierdził konieczność utrzymania w społeczeństwie pełnej wiary w słuszność poczynań rządu w chwili obecnej.

Przechodząc do spraw rzemieślniczych P. Wojewoda wypowiedział swe uwagi o stanie obecnym rzemiosła, wzywając zebranych, jako samorząd gospodarczy, do podjęcia planowej akcji, zmierzającej do podniesienia poziomu wytwórczości rzemieślniczej, wytępienia niesumienności w wykonywaniu robót i wyzbycia się tych wad, które tkwią jeszcze w szeregach rzemieślniczych. To należy sobie postawić, jako zadanie naczelne.

P. Wojewoda zaapelował o podniesienie w rzemiośle ambicyj odpowiednich do zadań, jakie stoją przed rzemiosłem w chwili obecnej. Poruszył palące zagadnienie podniesienia poziomu moralności wśród szeregów rzemieślniczych, żądając roztoczenia najtroskliwszej opieki nad młodzieżą rzemieślniczą. Podniesienie zdrowotności młodego pokolenia rzemieślniczego, wychowanie fizyczne młodzieży, opieka nad ich życiem a w pierwszym rzędzie zdrowie moralne i wewnętrzny rygor życiowy — to przyszłość Polski i jej siła mocarstwowa. Rzemiosło jako czynnik podstawowy akcji urbanistycznej Polski — mówił Pan Wojewoda — musi sprostać zadaniom powyższym w pełni, a realizacja tych zadań należy do obowiązków czołowych działaczy samorządu gospodarczego rzemiosła.

Podniesienie i zracjonalizowanie gospodarki, uczenie się właściwego gospodarowania i budżetowania, stanowią naczelne potrzeby na odcinku gospodarczym. Samorząd rzemieślniczy musi mieć budżet wzorowy, oparty na zasadzie że proporcja wydatków winna pozostawać w ścisłej zależności od ich słuszności w stosunku do całego budżetu. Pan Wojewoda podkreślił, że jedyną drogą do podniesienia poziomu rzemiosła polskiego jest rygorystyczne stosowanie ograniczeń, które zamkną dostęp do szeregów rzemieślniczych ludziom o złej reputacji zawodowej i moralnej.

Mistrz rzemieślniczy — stwierdził Pan Wojewoda — jako wychowawca ma swoje właściwe miejsce w rzemiośle i na nim ciąży najbardziej odpowiedzialny obowiązek w wychowaniu i nauczaniu rzemiosła przyszłych kadr rzemieślniczych. Obowiązkiem mistrza — mówił Pan Wojewoda jest, aby mistrz okazał uczniowi równie wiele serca jak własnemu dziecku.

Powracając do sprawy ofiarności rzemiosła na cel podniesienia obronności Polski, Pan Wojewoda zaznaczył, że obecne dowody wielkiego patriotyzmu całego społeczeństwa winny być przekute na stałe w wielki wysiłek narodu polskiego zarówno w czasie pokoju jak i w czasie wojny — w pracy wytrwałej i bezustannej dla dobra i potęgi Państwa.

Po przemówieniu Pana Wojewody Dyrektor Izby P. Mgr. Grzegorz Axentowicz zreferował wniosek Zarządu Izby w sprawie akcji na rzecz obronności Armii. Rada jednomyślnie uchwaliła przeznaczenie 10.000 zł. na zakupienie obligacyj wewnętrznej pożyczki na dozbrojenie lotnictwa.

Równocześnie Rada na wniosek Zarządu Izby powołała do życia Wojewódzki Komitet Rzemieślniczy Funduszu Obrony Narodowej, którego zadaniem będzie zorganizowanie uczestnictwa rzemiosła w akcji subskrybowania pożyczki na dozbrojenie lotnictwa oraz skoordynowanie ofiarności rzemiosła na F. O. N., a to w związku z 25-leciem wskrzeszenia potężnej Armii Polskiej przez Wielkiego Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Na prośbę Rady protektorat nad działalnością Komitetu objął łaskawie Pan Wojewoda Kielecki Dr. Władysław Dziadosz, co zebrani przyjęli wśród serdecznych owacyj na cześć Armii i jej Wodza.

Opuszczającego salę obrad Pana Wojewodę Kieleckiego, po przeszło godzinnym pobyciu w Izbie Rzemieślniczej — zebrani Radcowie i Zarząd żegnali nad wyraz gorąco i serdecznie.

Z Izby Łódzkiej

NOWA PLACÓWKA WYCHOWAWCZA POLSKIEJ MŁODZIEŻY RZEMIEŚLNICZEJ W ŁODZI.

Poświęcenie bursy dla terminatorów przy Związku Rzemieślników Chrześcijan w Łodzi.

W dniu 23 kwietnia r. b. odbyła się uroczystość poświęcenia i oddania do użytku Bursy dla

młodzieży rzemieślniczej, powstałej staraniem Związku Rzemieślników Chrześcijan w Łodzi.

W uroczystości udział wzięli: J. E. ks. biskup dr Włodzimierz Jasiński, delegat Pana Ministra Przemysłu i Handlu Naczelnik dr Sowiński, dyrektor Związku Izb Rzemieślniczych p. pułk. Bolesław Sikorski, Naczelnik Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego p. inż. Edward Głogowski. Z ramienia władz samorządu miejskiego przybył wiceprezydent miasta p. Walczak i naczelnik Wydziału Przemysłowego inż. Stanisław Przeździecki. Łódzką Izbę Rzemieślniczą reprezentował prezes p. Stanisław Kopczyński oraz Dyrektor Izby p. Stanisław Dobosz.

Po uroczystym nabożeństwie odprawionym w kościele O. O. Salezjanów uroczystość zagaił prezes Związku Rzemieślników Chrześcijan p. Zygmunt Raabe następującym przemówieniem:

„Eminencjo, Panie Naczelniku, Panie Prezydencie, Panie Dyrektorze, dostojni goście, koledzy rzemieślnicy. Przez szereg lat rozwijała się tu, oto w tych murach gmachu Związku Rzemieślników Chrześcijan, myśl znalezienia form opieki nad młodzieżą rzemieślniczą. Niejedno posiedzenie zarządu Związku zostało poświęcone temu zagadnieniu. Początkowym rezultatem tych prac było powołanie do życia sekcji sportowej, która chlubnie zapisała się w dziejach sportu polskiego. Obserwacja życia gospodarczego Polski i rozwoju rzemiosła wykazała, iż przy nieznacznej poprawie koniunktury gospodarczej już zabrakło rzemiosłu polskiemu i przemysłowi sił wykwalifikowanych, przy jednoczesnym dużym bezrobociu młodzieży, a cóż dopiero mówić o okresie obecnym, gdzie intensywna rozbudowa Centralnego Okręgu Przemysłowego pochłania całą masę zdolnych sił wykwalifikowanych, skutkiem czego szereg warsztatów rzemieślniczych szczególnie w branży metalowej, nie jest w stanie wykonać terminowych zamówień z powodu braku dostatecznej ilości sił kwalifikowanych. Prowadzona przez szereg lat polityka, której resztki jeszcze i dziś pokutują, ograniczania dostępu młodzieży do rzemiosła dała jak najgorsze rezultaty. Trzeba stwierdzić, iż ostatnie lata, w których polityka gospodarcza Rządu jest prowadzona pod hasłem uprzemysłowienia kraju, sytuację tę zmieniły znacznie na korzyść. Rozwiązanie problemu uprzemysłowienia kraju jest związane w dużej mierze z zagadnieniem dopływu ludności wiejskiej, a w szczególności młodzieży do rzemiosła, przemysłu i handlu.

Wychodząc z tego założenia Zarząd Związku po porozumieniu się z Izbą Rzemieślniczą postanowił jeszcze w 1937 r. zorganizować kurs dla młodzieży wiejskiej, pragnącej kształcić się w rzemiosłach metalowych; cały rok 1938 był poświęcony pracom organizacyjnym i przebudowie gmachu. W dniu 15 marca 1939 r. bursa została otwarta i pomieściła 28 wychowanków. Wszyscy oni zostali umieszczeni na naukę w warsztatach rzemieślniczych i uczęszczają do szkoły dokształcającej zawodowej, w bursie otrzymują mieszkanie i pełne utrzymanie, mając zapewnioną stałą opiekę fachową. Gmach został przebudowany i dostosowany do wymogów bursy kosztem 20.516 zł., za co dobudowano tę część gmachu, w której mieszczą się kuchnie i umywalki, przeprowadzono kanalizację, urządzono natryski, położono w jadalni podłogę i odświeżono gmach nazewnątrz i wewnątrz. Wewnętrzne wyposażenie tj. zakup łóżek, pościeli, stołów, naczyń kosztowało 7.000 zł.

Zrealizowanie naszego zamiaru w tak krótkim okresie czasu zostało uskutecznione jedynie dzięki bardzo przychylnemu stanowisku i wielkiemu zrozumieniu wagi tego zagadnienia oraz pomocy finansowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Urzędu Wojewódzkiego, Zarządu Miejskiego i Izby Rzemieślniczej, dlatego też mam zaszczyt w imieniu Zarządu Związku Rzemieślników Chrześcijan złożyć serdeczne podziękowanie p. Dr. Sowińskiemu Naczelnikowi Wydziału Rzemiosł w Ministerstwie i Handlu, p. inż. Głogowskiemu — Naczelnikowi Wydziału Przemysłowego w Urzędzie Wojewódzkim, Panu Prezydentowi Miasta, p. Kopczyńskiemu Stanisławowi — Prezesowi Izby Rzemieślniczej, p. Dyrektorowi Doboszowi, który czynną współpracą przyśpieszył realizację idei zorganizowania bursy oraz wszystkim tym instytucjom i cechom, które w jakiejkolwiek formie przyczyniły się do powstania tej placówki, a w szczególności członkom Cechu Malarzy, którzy bezinteresownie cały gmach odnowili.

Mogę Panów zapewnić, że zrobimy wszystko, aby wysiłek włożony w urządzenie bursy dał jak najlepsze rezultaty, aby młodzi czeladnicy opuszczający ten zakład po 3 latach byli ludźmi naprawdę zawodowo wykształconymi, dobrymi obywatelami naszej Ojczyzny i pionierami polskiego rzemiosła. Oddając tę bursę do użytku młodzieży, a w opiekę starszyźnie rzemieślniczej, proszę Ks. Prałata o łaskawe dokonanie poświęcenia gmachu i udzielenie błogosławieństwa Bożego dla pracy wychowawczej, która tu będzie prowadzona".

Następnie aktu poświęcenia Bursy dokonał J. E. ks. biskup dr Włodzimierz Jasiński, wygłaszając do zebranych i do młodzieży rzemieślniczej podniosłe przemówienie, wskazując na wielkie znaczenie rzemiosła w życiu całego państwa oraz życząc inicjatorom bursy doskonałych wyników w ich pracy.

P. naczelnik Sowiński, podkreślił znaczenie zakładania bursy i ich rolę w dziedzinie wychowania młodego pokolenia rzemieślniczego oraz życzył jak najlepszego rozwoju bursy.

Następnie przemawiali pp. Wiceprezydent Walczak, Dyrektor Związku Izb Rzemieślniczych p. płk. Sikorski Bolesław i p. Kaucz imieniem cechów łódzkich. Sekretarz Związku p. Glazer Szczepan odczytał akt erekcyjny, który wszyscy obecni podpisali.

Z Izby Poznańskiej

WALNE ZEBRANIE SPÓŁDZIELNI FRYZJERÓW Z O. U. W POZNANIU.

Dnia 28.III. o godz. 20 na salce zarządu Domu Rzemieślniczego zagaił 2-gie roczne walne zebranie Spółdzielni Fryzjerów p. Kazimierz Izdebski, jako wiceprezes Rady Nadzorczej, witając licznie zebranych członków oraz gości: p. Wierzbickiego, inspektora Związku Spółdzielni Rolniczo - Gospodarczych i Przemysłowych oraz p. Sobkowskiego referenta Wydziału Spółdzielczego przy Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu. Po przyjęciu przez zebranych porządku obrad przystąpiono do sprawozdań.

Imieniem Rady Nadzorczej zdał sprawę z działalności tejże p. K. Izdebski.

W imieniu Komisji Rewizyjnej zdał sprawozdanie p. Roman Michalak, poczym zebrani udzielili zarządowi absolutorium.

Na wniosek Zarządu wniesiony przez p. I. Gołąbka, *Walne Zebranie uchwaliło całą sumę 200 zł. wynoszącą dywidendę od udziałów przekazać na Fundusz Obrony Narodowej*, co obecni przyjęli z prawdziwym zadowoleniem do wiadomości.

Walne Zebranie Cechu Rzem. Chrześć. w Warcie

W dniu 26/III.1939 r. o godz. 10-tej w Świetlicy Miejskiej odbyło się Walne Zebranie Cechu. Obecnych członków na zebraniu było 38 oraz dwóch przedstawicieli Kupiectwa Polskiego z Warty, którzy zostali zaproszeni przez Zarząd Cechu na Walne Zebranie. Po odprawionej mszy św. na intencję rzemiosła m. Warty w kościele parafialnym, przystąpiono do zebrania, które odbyło się w następującym porządku:

1) Zagajenie i odczytanie listy członk., oraz protokułu z ostatniego Walnego Zebrania z dnia 27 list. 1938 r.
2) Sprawozdanie z działalności Cechu.
3) Sprawozdanie kasowe.
4) Zatwierdzenie sprawozdania rachunkowego przez Walne Zebranie za 1938 r.
5) Sprawozdanie komisji lustracyjnej.
6) Wylosowanie ustępujących członków zarządu w myśl Statutu § 26 i wybór nowych członków zarządu, oraz wybór komisji rewizyjnej.
7) Sprawa przekazania kapitału zasobowego przez Walne Zebranie.
8) Wolne wnioski.

Zebranie zagaił starszy Cechu p. Nowicki Jan, listę członków i protokół z ostatniego Walnego Zebrania odczytał sekretarz Cechu p. Nowak Kazim. Sprawozdanie z działalności Cechu zdał p. Nowicki Jan, a mianowicie: od czasu powstania Cechu t. j. od 20 lutego 1938 r. do dnia 1 marca 1939 r. Cech liczył członków 70 w tym 32 mistrz. dypl., 31 z kartami rzemieślniczemi, oraz 7 członków honorowych. W ciągu tego czasu zebrań ogólnych odbyło się 6, Zebrań Zarządu 12, w czasie tym zarejestrowano w cechu 17 uczni,pozatym Cech brał udział w zbiórce na Zaolzian, w dzień uroczystości Bożego Ciała miejscowe rzemiosło wystawiło ołtarz, którego koszta częściowo zostały pokryte przez Sekcje należące do ogólnego cechu, a częściowo przez ogólny Cech. Sprawozdanie kasowe zdal skarbnik p. Fibich Roman.

Walne Zebranie Cechu w Falenicy

Dnia 19 marca 1939 r. odbyło się walne zebranie Cechu Rzemieślników Budowlanych Chrześcijan w Falenicy. Na zebraniu było obecnych 30 osób. Po sprawozdaniu Zarządu i zapoznaniu zebranych z nowym statutem wybrany został nowy Zarząd Cechu i Komisja Rewizyjna. Starszym Cechu został wybrany p. Adam Gregorowicz, podstarszym p. Stefan Maliszewski, zebraniu przewodniczył p. B. Kratky.

Pielgrzymka ślusarzy warszawskich

Dnia 7 maja przybędzie do Częstochowy pielgrzymka członków Cechu Ślusarzy Chrześcijan w Warszawie, która wraz z rodzinami (w liczbie około 400 osób) złoży na Jasnej Górze vota z prośbą o błogosławieństwo dla Ojczyzny i opiekę nad rozwojem rzemiosła. Vota te to pięknie wykute w brązie lilie (wykonane w warsztacie Bracia Mencel) o kwiatach i liściach srebrzonych przewiązane u dołu złoconą wstęgą, na której wyryty jest napis „Królowej Korony Polskiej — Cech Ślusarzy w Warszawie" oraz ryngraf ze srebra kutego, z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej na tle sztandarów, z orłem, pieczęcią Cechu Ślusarzy Chrześcijan i z napisem „Pod Twoją Obronę uciekamy się". Ryngraf wykonany jest w warsztacie Antoniego Szmalenberga.

RÓŻNE

Okólnik Prezesa Rady Ministrów w sprawie dzierżawy solarni skór

Pan Prezes Rady Ministrów w dniu 10 marca r.b. rozesłał następujące pismo okólne, które ze względu na znaczenie w zakresie uprawnień rzemiosła rzeźnicko-wędliniarskiego przytaczamy poniżej w całości:

Do
P. P. Wojewodów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast.

Według informacyj nadesłanych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu na terenie rzeźni samorządowych dzierżawią lub ubiegają się o dzierżawę solarni i magazynowania skór bydlęcych niejednokrotnie osoby fizyczne **lub prawne, które wobec braku fachowości nie zapewniają spełnienia zamierzonej przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu akcji poprawy krajowego surowca skórnego.**

Dla powodzenia tej akcji solarnie posiadają duże znaczenie, jako podstawa surowcowa dla przemysłu garbarskiego, którego dążeniem jest zaopatrywanie się w surowiec krajowy, posiadający najwyższe wartości przetwórcze.

Prowadzenie solarni przez fachowców da rękojmię należytego przystosowania surowca do potrzeb przemysłu krajowego, jego konserwacji i sortowania.

Pogląd ten podzieliła komisja surowców, badająca w roku 1937 potrzeby przemysłu garbarskiego, jak również Komitet Ekonomiczny Ministrów w uchwale swojej z dn. 10 czerwca 1937 r.

Biorąc pod uwagę powyższe względy oraz wyniki, jakie w tej dziedzinie osiągnięto, Ministerstwo Przemysłu i Handlu doszło do wniosku, **iż tylko związki przemysłu garbarskiego oraz organizacje gospodarcze rzemiosła rzeźnicko-wędliniarskiego zapewniają całkowicie zadość uczynienie tym postulatom, jakie wysunięte zostały w związku z postawieniem na właściwym poziomie solarni skór bydlęcych.**

W związku z powyższym proszę Panów Wojewodów o zalecenie zarządom gmin, posiadających rzeźnie, aby przy wydzierżawianiu solarni brały pod uwagę jako dzierżawców jedynie (określone wyżej związki i organizacje) oraz, aby w przypadkach szczególnie wątpliwych zasięgały opinii Ministerstwa Przemysłu i Handlu co do fachowości danej organizacji przed zawarciem umowy o dzierżawę solarni. Zarazem proszę PP. Wojewodów o zalecenie zarządom tych gmin, które solarnie już wydzierżawiły, aby rozważyły możliwości rozwiązania dotychczasowych umów o dzierżawę solarni, o ile dzierżawcy nie odpowiadają warunkom, ustalonym przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

(—) Sławoj Składkowski
MINISTER

XIX. Targi Poznańskie

Targi Poznańskie zrodziły się z potrzeby chwili. Niespełna 2 lata po odzyskaniu Niepodległości, st. m. Poznań, za inicjatywą sfer kupieckich, zdecydowało się na urządzenie stałych Targów Poznańskich, które od tej chwili związały się z życiem gospodarczym — już nietylko dzielnicy wielkopolskiej, ale całej Polski dzieląc losy jego rozkwitu i osłabienia.

W dotychczasowej historii Targów Poznańskich zarysowują się wyraźnie 4 okresy, a mianowicie: okres inflancji 1921 — 1924, okres poinflacyjny 1925 — 1929, okres kryzysu 1930 — 1934 oraz okres poprawy gospodarczej od r. 1935.

W pierwszym okresie potrzeba powstania istnienia Targów Poznańskich była zupełnie oczywista. Poszczególne człony organizmu gospodarczego Rzeczypospolitej zrastały się; przemysł i handel musiał przestawiać się na nowe źródła zakupów i nowe rynki zbytu. W tym chaosie, który towarzyszył procesowi unifikacyjnemu, Targi Poznańskie stanowiły płaszczyznę, na której przemysłowcy i kupcy polscy poznawali się, porozumiewali, orientowali się w nowych potrzebach i możliwościach produkcyjnych i handlowych. Przyszły historyk powojennych stosunków gospodarczych niewątpliwie poświęci jedną z pierwszych kart swej pracy doniosłej roli, jaką Targi Poznańskie odegrały w pierwszym etapie naszej drogi ku niezależności gospodarczej.

W drugim okresie, który rozpoczął się z chwilą stabilizacji waluty krajowej, zadania Targów Poznańskich wzrosły o jedno jeszcze, ważne zadanie. Targi musiały pełnić funkcje już nie tylko łącznika międzydzielnicowego, ale i musiały przyjąć na siebie mandat łącznika Polski z zagranicą. Z chwilą stabilizacji waluty złotowej powstała możliwość rozwinięcia przywozu i wywozu. Targi Poznańskie, nabywając w r. 1925 charakteru targów międzynarodowych, walnie przyczyniły się do rozwoju naszego handlu zagranicznego. Dość powiedzieć, że w roku 1928 stosunek ilościowy wystawców zagranicznych do krajowych wyniósł 42%. Szczytowym punktem II okresu była Powszechna Wystawa Krajowa 1929 r., zainicjowana już w r. 1923 przez ówczesną Dyrekcję Targów.

Trzeci okres, datujący od zakończenia P.W.K. do r. 1934 był okresem najtrudniejszym. Gwałtowne przesilenie gospodarcze, które dało się we znaki całemu światu, odbiło się oczywiście również na Targach Poznańskich — pod postacią spadku ilości wystawców, pomniejszania się zajętego metrażu i skurczenia się obrotów targowych. Mimo wszystko, także i w tym trudnym okresie Targi spełniały wdzięczne zadanie: hamowały one skutki kryzysu i przeciwdziałały jego pogłębianiu się.

Wreszcie w czwartym okresie Targi Poznańskie weszły w etap pracy, który nazwać można normalnym. Z roku na rok rośnie ilość wystawców i zwiedzających, rośnie metraż zajęty, rosną obroty. Tar-

gi Poznańskie kroczą po nowej linii rozwoju i rozmachu. Treść targowa wzbogaca się o nowe tematy wystawiennicze. Targom Poznańskim przybywa nowy, wielki klient — rzemiosło, które dzięki doświadczeniom poczynionym na Targach krzepnie tak dalece w swej organizacji handlowej, iż dzisiaj już utrzymuje stosunki handlowe z zagranicą, wywożąc na obce rynki masowe swe towary.

Poza tym powstają nowe działy, takie jak pawilon wynalazków, dział chałupnictwa i przemysłu ludowego. Dotychczasowe zaś działy różniczkują sue, specjalizują się, wyodrębniają się w osobne grupy, jak np. grupa wytwórców narzędzi, grupa przemysłu rowerowego itd. Salon Automobilowy rozrasta się do rozmiarów imponujących; dość powiedzieć, że ilość marek samochodowych reprezentowanych na na Targach Poznańskich jest niemal identyczna z ilością tychże marek wystawianych w paryskim Salonie...

Zainteresowanie zagranicy dla Targów Poznańskich nie słabnie; objawia się ono w liczbie około 20 państw, których produkcja reprezentowana jest na imprezie poznańskiej.

Organizacyjnie wzmacnia strukturę Targów powstanie Rady Interesentów Targów Poznańskich największego w Polsce aglomeratu instytucyj i zrzeszeń gospodarczych, ze związkami samorządu przemysłowo-handlowego, rolniczego i rzemieślniczego na czele.

Zrodzone z inicjatywy lokalnej, poznańskiej Targi są dzisiaj instytucją ogólno-polską; gromadzą około 2,000 fabryk w 18 działach towarów; udział wytwórczości lokalnej nie przekracza 7 procent. Jednym słowem, wiosenne Targi Międzynarodowe w Poznaniu są wielkim dorocznym przeglądem całej polskiej produkcji i importu. Są przedsięwzięciem udanym.

Kampania przygotowawcza do XIX. Targów Poznańskich rozpoczęła się pod pomyślnymi auspicjami.Warunki zewnętrzno-polityczne, jak i wewnętrzno-gospodarcze sprzyjały przygotowaniom, przynajmiej w pierwszej ich fazie.

W dziedzinie zewnętrzno-politycznej korzystnie oddziaływało na przygotowania targowe — jak później miało się okazać, niestety, tylko przejściowe — odprężenie. Również uzyskanie wspólnej granicy między Węgrami i Polską stworzyło korzystne horoskopy dla zacieśnienia stosunków handlowych między naszymi dwoma państwami, a więc i dla udziału Węgier w Targach Poznańskich. Wogóle zaś stwierdzić należy, że kampania zagraniczna Targów Poznańskich nie natrafia na większe trudności, czego dowodem liczny udział firm obcych.

W dziedzinie wewnętrzno-gospodarczej korzystną atmosferę dla kampani przedtargowej stwarzała zarówno poprawa położenia gospodarczego, jak i powrót do Macierzy ziemi zaolziańskiej, jak wreszcie postępy akcji inwestycyjnej i motoryzacyjnej:

1) W ciągu roku 1938/39 potencjał przemysłowy Polski wzmógł się ogromnie przez rozbudowę Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz przez przyłączenie Zaolzia. Przemysł tych nowych ośrodków doskonale docenił znaczenie Targów Poznańskich dla rynku zewnętrznego. Dowodem tego — samorzutna inicjatywa, odbytego z początkiem rb. w Stalowej Woli, zjazdu dyrektorów zakładów przemysłowych z całego terenu C.O.P., który uchwalił jak liczniejsze wzięcie udziału w tegorocznych Targach Poznańskich, „w celu uprzystępnienia produkcji nowego okręgu całemu społeczeństwu".

2) Akcja inwestycyjna, tak żywa w ostatnich czasach w Polsce, znajduje na Targach Poznańskich dobitny oddźwięk. Jej to zawdzięcza znakomitą koniunkturę przemysł obrabiarkowy, który w ramach Targów Poznańskich postanowił urządzić wystawę wszystkich typów obrabiarek produkowanych w Polsce. Również związek z akcją inwestycyjną ma akcja mechanizacji rzemiosła, czego wyrazem jest wzorowa pracownia rzemieślnicza, zaopatrzona we wszystkie zdobycze techniki, urządzona na tegorocznych Targach. Z kolei,akcja elektryfikacyjna (która doprowadziła wskaźnik produkcji elektrotechnicznej w Polsce do poziomu 308, przyjmując 1928 r. = 100)zachęciła odnośny przemysł do szczególnie poważnego udziału w Targach. Przemysł chemiczny uczestniczy w akcji uprzemysłowienia kraju bardzo wydatnie; na Targach wystawia on szereg surowców zastępczych, z pośród których na szczególną uwagę zasługuje sztuczny kauczuk—ker. Wreszcie na tym miejscu wspomnieć należy o korzystnym oddziałaniu na tegoroczny „salon wynalazków" faktu powstania, z inicjatywy Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Instytutu Popierania Wynalazczości, służącego tym samym, co wspomniany salon, celom.

3) W wyniku polityki motoryzacyjnej, prowadzonej w ostatnich latach przez państwo, światowy przemysł samochodowy żywo zainteresował się rynkiem polskim, czego dowodem, iż w tegorocznym salonie automobilowym uczestniczą 32 firmy, podczas gdy np. w salonie paryskim, bodaj największym w świecie, uczestniczyły 34 firmy samochodowe. Chcąc wspomnieć o innym środku lokomocji, o rowerze, warto zanotować, iż na tegorocznych Targach dział rowerowy został wyodrębniony w osobną grupę, do niedawna bowiem ginął wśród eksponatów przemysłu metalowego.

4) Wreszcie — charakterystyczny znak naszych niespokojnych czasów ! — po raz pierwszy na tegorocznych Targach widzimy nowy zupełnie dział przemysłu krajowego, mianowicie wytwórczość pracującą dla celów obrony przeciwlotniczo gazowej.

Mówiąc o niespokojnych czasach, należy z zadowoleniem podkreślić, że znane wydarzenia polityczne z miesięcy marca i kwietnia rb., w niczym nie zahamowały toku przygotowań do Targów Poznańskich. Życie gospodarcze, wystawcy nie poddali się nastrojom politycznym, kontynuując z dużym spokojem swoje przygotowania.

Już w 6 tygodni przed datą otwarcia, Targi poznańskie nie dysponowały żadnym wolnym stoiskiem. (Dotychczas gros zgłoszeń napływało dopiero w ostatnich tygodniach). Pozatym, przed samym otwarciem Targów, w poprzednich latach, szereg firm wycofał się, nie brał w nich udziału mimo uprzedniego zgłoszenia. W roku bieżącym niemal nikt się nie wycofał.

I jeden jeszcze szczegół: w Targach Poznańskich uczestniczy szereg firm „starych", to znaczy takich firm, które rok rocznie zjawiają się na targach. (Nawiasem mówiąc, chwalą sobie one udział w targach i korzyści, jakie one dają, wskazując, że dzięki swemu stoisku nie tylko osiągają konkretne zyski

pod postacią zamówień, ale i — dzięki kontaktowi z klientelą — dostrzegają luki w dotychczasowej produkcji, czerpią stąd nowe pomysły ulepszeniowe i cenne sugestie). Otóż, w roku bieżącym niezależnie od zwykłej ilości firm „starych", pojawiło się mnóstwo firm nowych, dotychczas na Targach nie widzianych. Świadczy to korzystnie o Targach Poznańskich i ich żywotności.

Ale — poto by Targi te się udały — nie wystarczy duża ilość wystawców. Trzeba jeszcze dużej ilości zwiedzających, i to kupców, jak i innych poważnych nabywców. W roku bieżącym Targi Poznańskie, niezależnie od zwykłej akcji sprowadzania na targi kupiectwa polskiego w maksymalnej ilości, podjęły ciekawą inowację, dokładając starań, by liczne wycieczki rolników zwiedziły imprezę poznańską. Klientela rolnicza w Polsce stanowi gros nabywców; jest przeto rzeczą zrozumiałą, że obecność jej na Targach wpłynąć może zarówno na podniesienie się obrotów targowych jak i pośrednio na reklamę firm wystawiających.

Reasumując ten pobieżny przegląd najważniejszych zagadnień targowych, należy z radością stwierdzić, że XIX Targi Poznańskie są wspaniałym przeglądem rodzimej wytwórczości i importu. I nie tylko to. Są one zarazem przeglądem zapobiegliwości i dynamiki rycerskiego narodu, wytyczającego solidnym współzawodnictwem — właściwe miejsce wśród narodów świata. Narodu, który jest zwarty, silny i gotowy.

Wzorowa Pracownia Rzemieślnicza

Narody współczesne żyją w cieniu wielkich planów industrializacyjnych. Buduje się olbrzymie elektrownie, fabryki, wznosi gigantyczne tamy, pokrywa kraj siecią autostrad. Wzrasta armia robotników fabrycznych, pracujących w wielkich zakładach przemysłowych.

I w Polsce istnieje skłonność do entuzjazmowania się wielkimi planami forsownego uprzemysłowienia kraju. Nie ulega zresztą wątpliwości, że rozwinięcie pewnych gałęzi wielkiego przemysłu jest wskazane a nawet konieczne.

Ale zmysł rzeczywistości wskazuje, iż nie tyle wielkie zakłady fabryczne, ile tysiączne średnie i drobne warsztaty przemysłowo-rzemieślnicze wytyczać będą na najbliższe lata drogi rozwoju przemysłowego w Polsce. Bo przecież Polska jest krajem ubogim i mobilizowanie olbrzymich kapitałów na cele wielkoprzemysłowe nastręcza poważne trudności. Natomiast istnieje możność zastąpienia nielicznych gigantów przez tysiączne drobniejsze placówki, dobrze technicznie wyposażone.

Tej tendencji służy na tegorocznych Targach Poznańskich specjalne stoisko z wzorowo urządzoną pracownią rzemieślniczą, które wykazuje, iż rzemiosło może pełnić te ważne funkcje, przed jakimi stawia je nasza rzeczywistość gospodarcza.

Zniżki Kolejowe na Targi Poznańskie

Udającym się na Targi Polskie Koleje Państwowe przyznały 75%-ową zniżkę kolejową w drodze powrotnej. Aby uzyskać zniżkę, należy się zaopatrzyć w kartę uczestnictwa,którą w cenie po 3.— złote sprzedają biura podróży oraz większe kasy kolejowe na dworcach. Karta uczestnictwa ważna jest w drodze do Poznania od 27 kwietnia do 7 maja, a z Poznania do stacji wyjazdowej od dnia 30 kwietnia do 10 maja 1939 r. Szczegóły podane są w karcie.

Zaleca się zaopatrzyć w karty kilka dni przed wyjazdem dla zapewnienia sobie miejsca w pociągu. Zakupioną kartę należy w dniu wyjazdu przedłożyć w kasie biletowej do ostemplowania, zachować ją wraz z biletem i powtórnie przy wyjeździe przedłożyć w kasie dla otrzymania zniżki.

Karta uczestnictwa posiada kupon, za który kasy biletowe Targów Poznańskich wydają karnet. Do karnetu dołączone są kupony, upoważniające do jeodnorazowego bezpłatnego zwiedzenia Targów i do różnych innych zniżek wyszczególnionych w karnecie.

Organizację sprzedaży kart uczestnictwa na Targi przeprowadziła Liga Popierania Turystyki w Warszawie, Mokotowska 61. Targi Poznańskie na żądanie wysyłają karty uczestnictwa za zaliczeniem 3,85 zł.

Rezerwowanie kwater w czasie trwania Targów Poznańskich

W czasie trwania Targów Poznańskich funkcjonuje specjalne Biuro Kwaterunkowe na dworcu Głównym (Dworzec Zachodni), które przydziela mieszkania prywatne, a o ile są wolne pokoje w hotelach, również i w hotelach. Przyjeżdżających na targi uprasza się o rezerwowanie pokoi pisemnie. W tym celu wystarczy napisać kartkę pocztową pod adresem: Biuro Kwaterunkowe Targów Poznańskich, Główny Dworzec. Pokoje w mieszkaniach prywatnych dzielą się na 4 klasy, począwszy od 3.— zł. wzwyż. Przy pobycie przez jedną dobę dolicza się 30% dodatku.

Za przydział pokoi pobiera Biuro Kwaterunkowe 0,50 groszy. Biuro w czasie Targów Poznańskich czynne jest całą dobę.

Warunki udziału w wycieczce do New-Yorku na wystawę światową

Wobec żywego zainteresowania światową wystawą w New-Yorku podajemy poniżej warunki udziału w wycieczkach dla zwiedzenie tejże wystawy:

Pasażerowie, którzy w czasie trwania Wystawy chcieliby skorzystać z ulgowych przejazdów, mają możność odbycia podróży następującymi statkami:

1) m/s „Batory", odjazd z Gdyni — 22.IV. przyj. do N. Yorku 2 maja; **powrót:** m/s „Batory", odjazd z N. Yorku 5.VIII. przyj. do Gdyni 14 sierp. (24 dni pobytu w New Yorku) albo,

powrót m/s „Piłsudski" odjazd z N. Yorku — 19.V. przyj. do Gdyni 28 maja (17 dni pobytu w New Yorku).

2) m/s „Piłsudski" odjazd z Gdyni 1.VII. przyj. do N. Yorku 11 lipca, **powrót** m/s „Batory" odjazd z N. Yorku 5.VIII. przyj. do Gdyni 14 sierp. (24 dni pobytu w New Yorku).

3) m/s „Batory", odjazd z Gdyni 23.VII. przyj. do N. Yorku 2 sierp., **powrót** m/s „Piłsudski", odjazd z N. Yorku 23.VIII. przyj. do Gdyni 1 września (21 dni pobytu w New Yorku).

Ceny przejazdu okrężnego są następujące:

Klasa Trzecia Gdynia — New York — Gdynia dol. 155,50;

Klasa Turystyczna Gdynia — New York — Gdynia dol. 223.50,
z normalnymi dopłatami do lepszych kabin i wyższych pokładów, w/g naszego cennika. Na przejazd w jedną stronę żadnych ulg nie przyznajemy.

Paszporty ważne na podróż morską z Gdyni będą wydawane przez miejscowe Starostwa, a wiza turystyczna w Konsulacie Amerykańskim w normalnym trybie. Żadnych ulg pod tym względem nie będzie. Jednak biuro Linii może dopomóc pasażerom w wyrobieniu paszportów w Starostwie w Warszawie, po otrzymaniu odpowiednich dokumentów.

Każdy turysta, udający się do Stanów Zjednoczonych A. P. musi mieć indywidualny paszport zagraniczny i amerykańską wizę turystyczną, po którą winien się zgłosić do Konsulatu Amerykańskiego w Warszawie, ulica Jasna 11.

Dla uzyskania wizy amerykańskiej należy przedstawić:

1) jedną fotografię formatu paszportowego na białym tle,

2) wszelkiego rodzaju dowody, stwierdzające, że dana osoba, jedzie do Ameryki tylko na czasowy pobyt.

Uwaga do p. 2: Dowodów w/w ściśle określić nie można. Kupcy, przemysłowcy itp. mogą przedstawić zaświadczenie Izb Handlowych i podobnych instytucji, urzędnicy państwowi — zaświadczenie władz zwierzchnich, że wracają na posady i korzystają tylko z urlopu, pozostający w związkach małżeńskich, oprócz metryki ślubu i metryk urodzenia dzieci, ewentualną zgodę męża lub żony na wyjazd, etc. W szczególności będą brane pod uwagę wszelkiego rodzaju dowody majątkowe, wskazujące, że dany turysta nie stanie się ciężarem dobroczynności publicznej po swoim przyjeździe do Ameryki. W niektórych wypadkach Konsulat Amerykański domaga w Ameryce dokumentu t. zw. „Visitor's Affidavit", stwierdzającego, że krewni wzgl. znajomi dołożą starań, aby dany turysta w terminie wyznaczonym powrócił do Polski. Przedłożenie całkowicie opłaconej karty okrętowej w obie strony może służyć jako jeden z dowodów punktu 2.

Opłata za wizę amerykańską wynosi dol. 4.

Gdy turysta otrzyma zapewnienie, że wiza amerykańska będzie mu udzielona, może przystąpić do wyrobienia paszportu zagranicznego. W tym celu należy przygotować:

1) dowód osobisty, stwierdzający przynależność państwową,

2) dowód zamieszkania, wystawiony przez Magistrat,

3) zezwolenie swego Starostwa na wyjazd za granicę,

4) dwie fotografie formatu paszportowego,

5) książeczkę wojskową (oficerowie rezerwy muszą uzyskać pozwolenie P.K.U.),

6) opłatę za paszport 6-miesięczny w kwocie zł. 65.—, roczny zł. 105.—.

Uwaga: Przy wyjeździe do Stanów Zjednoczonych A. P. paszport musi być ważny na czas co najmniej o dwa miesiące dłuższy od zamierzonego tam pobytu. (Okólnik Min. Spraw Wewn. Nr. 80 z dn. 19.X.36 r.).

Ponadto zaznaczyć należy, że każdy paszport indywidualny wydany na wyjazd do Ameryki w okresie trwania światowej wystawy w New Yorku uprawnia do wywozu walut w równowartości 150 dol.

Natomiast sprzedaż karty okrętowej uwarunkowana jest posiadaniem indywidualnego paszportu.

Eksport wikliny

W dniu 20 marca 1939 r. odbyło się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu posiedzenie Komisji Rozdzielczej Kontyngentów wywozowych na wiklinę. Między innymi rozpatrywana była sprawa zmiany zasad podziału kontygentów. Komisja na wniosek delegata Związku Izb Rzemieślniczych uchwaliła wystąpienie do czynników miarodajnych o powiększenie obecnych zbyt szczupłych kontygentów na wikilnę oraz spowodowanie, aby wiklinę włączono do eksportu rolnego do Niemiec wzamian za import dokonany w ramach kredytu inwestycyjnego.

Przegląd Prasy

Głos Rzemieślnika — z dnia 23 kwietnia r. b. rozważa w artykule wstępnym politykę finansową ubezpieczeń społecznych dochodząc do wniosku, że konieczna jest głębsza reforma ubezpieczeń a jako środek do uzdrowienia stosunków ubezpieczeniowych artykuł wskazuje zmniejszenie dochodów instytucji ubezpieczeniowej,które zmuszone do zrewidowania swojej działalności rozpoczną swoją działalność na zdrowych podstawach. Następnie Głos Rzemieślnika podaje opis pożegnania Pana Doktora Hempowicza, naczelnika wydz. przemysłowego urzędu wojewódzkiego w Poznaniu przez rzemiosło wielkopolskie.

Artykuł p. t. „Uczmy się czytając prasę rzemieślniczą" nawołuje do większego zainteresowania się rzemieślników swoją prasą zawodową, która niejednokrotnie spełnia rolę najżyczliwszego doradcy we wszystkich dziedzinach związanych z wykonywaniem zawodu. Dalej znajdujemy w numerze omówienie warunków gospodarczych w jakich żyje rzemiosło niemieckie, wśród którego szerzy się ostatnio coraz większa nędza. Wywołane jest to zjawisko nadmiernymi obciążeniami, zmiejszonymi obrotami i dochodami poniżej minimum egzystencji. Pismo podaje w odcinkach prawo przemysłowe, poradnik samodzielnego rzemieślnika — dział z życia organizacyjnego i dział giełdowy składają się na całość numeru.

„Rzemieślnik Pomorski" z dnia 29 kwietnia 1939 r. poświęca wstępne łamy pożyczce obrony przeciwlotniczej i świętu narodowemu 3-go Maja. Dalej zawiera numer obszerne komunikaty Izby Rzemie-

ślniczej, Pomorskiego Związku Samodzielnych Rzemieślników Chrześcijan, oraz organizacji cechowych.

Dział sprawozdawczy i przetargi składają się na treść numeru. Do numeru dołączony jest jak zwykle „Przyjaciel Młodzieży Terminującej".

„Gazeta Przemysłu Rzeźnickiego" z dnia 30 kwietnia r. b. poświęca artykuł wstępny otwarciu VI-tych Ogólnopolskich Targów Rzemiosła w Poznaniu. Dalej omawia pismo obszernie projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 25.4.1938 r. o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć, pozostała część numeru poświęcona jest sprawom fachowym z podkreśleniem, że obecnie w związku z sytuacją polityczną stoją przed rzemiosłem rzeźnicko - wędliniarskim zadania uwielokrotnienia efektów ich pracy zawodowej.

„Złotnik i Zegarmistrz" — z dnia 20 kwietnia omawia na wstępie sytuację polityczną konkludując, iż sytuacja ta wymaga od obywateli maksimum ofiarności. Na zakończenie artykułu zamieszczona jest odezwa Związku Izb Rzemieślniczych do rzemiosła w sprawie subskrybowania Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Dalej omówione są w numerze zagadnienia fachowe, prawo probiercze i kalkulacja kupiecka.

Dział organizacyjny i instrukcyjny oraz optyczny tworzą razem z poprzednimi całość stojącą na wysokim poziomie.

„Mistrz Piekarski" z dnia 25 kwietnia 1939 r. Nawołuje na wstępie do ofiarności na Fundusz Obrony Narodowej i Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej, następnie zamieszczone jest sprawozdanie z Walnego Zebrania Cechu Piekarzy Chrześcijan w Warszawie, sprawozdanie z walnego zebrania i zjazdu piekarzy w Poznaniu wraz z podaniem rezolucji zjazdowych, artykuł p. t. „O podniesienie i unowocześnienie handlu detalicznego w Polsce" oraz wiadomości aprowizacyjne, giełdowe i informacje.

„Informator Rzemieślniczy" organ samorządu gospodarczego rzemiosła woj. stanisławowskiego — poświęca jak i wszystkie pisma rzemieślnicze, pierwsze łamy Pożyczce Obrony Przeciwlotniczej, dalej pismo zawiera komunikaty izbowe, artykuł dotyczący nauki rzemiosła w szkołach zawodowych i warsztatach rzemieślniczych, artykuł omawiający higienę pracy, dwa artykuły napisane przez mistrzów ślusarskiego i fryzjerskiego o fuszerstwie w rzemiośle oraz wiadomości bieżące, sprawy podatkowe i kącik terminatora.

Biuletyn Izby Rzemieślniczej w Poznaniu — z dnia 30.4. r b. zamieszcza artykuł wstępny, pióra Prezesa Władysława Zakrzewskiego p. t. „Przez udział w Ogólnopolskich Targach Rzemiosła do udoskonalenia produkcji rzemieślniczej i wzmożenie jej zbytu". Dalej następuje wykaz ofiar rzemiosła wielkopolskiego na fundusz obrony narodowej i deklaracji na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej. Sprawy skarbowe, sprawy socjalne, dział prawa przemysłowego, bardzo obszerny dział p.t. „Różne"oraz przetargi, składają się na bardzo staranną zarówno co do treści jak i układu graficznego całość.

„Rzemieślnik Ziemi Kieleckiej" — z dnia 15.4 r. b. podaje na wstępie obwieszczenie Ministra Skarbu o Pożyczce Obrony Przeciwlotniczej, oraz odezwę Rzemieślniczego Wojewódzkiego Komitetu Funduszu Obrony Narodowej i Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Dalej omówiony jest w numerze stan rzemiosła w województwie kieleckim, który to artykuł będzie dokończony w numerze następnym. Biuletyn informacyjny Izby i kronika dopełniają całości.

„Rzemieślnik Śląski" organ Izby Rzemieślniczej w Katowicach z kwietnia r. b. zamieszcza na wstępie odezwę Śląskiego Komitetu Rzemieślniczego Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Dalej omówiony jest stan prac zmierzających do realizacji Banku Rzemiosła Polskiego. Wiadomości gospodarcze, organizacyjne i zawodowe oraz dział informacyjny Izby wypełniają numer.

Unieważnienie świadectw

Unieważnia się zagubiony dyplom czeladniczy, wydany przez Cech Ślusarski w Piotrkowie w dniu 5.I.1919 r. za Nr. 186 na imię Kazimierza Kaniewskiego zam. w Rozprzy, ul. Rynek 10.

Unieważnia się zagubione świadectwo czeladnicze na imię Józefa Zawieruszyńskiego zam. w Kole przy ul. Żeromskiego 99. Świadectwo zostało wydane przez Cech Rzeźnicko-Wędliniarski w Kole 12 października 1924 r.

Unieważnia się książeczkę i dyplom czeladniczy, wystawiony przez Izbę Rzemieślniczą w Łodzi 12.XI. 1930 r. na nazwisko Czesława Głoskowskiego.

Unieważnia się zagubiony w czasie wojny europejskiej dyplom stolarski, wydany w 1909 r. na imię Józefa Mamińskiego zam. w Łodzi ul. Ogrodowa 40.

Unieważnia się zagubiony dyplom czeladniczy dla zawodu ślusarskiego, wydany przez Cech Ślusarzy w Radomiu na nazwisko Millera Jana zam. w Warszawie, ul. Białostocka 41 m. 7.

Prenumerata: Kwartalnie zł. 2., półrocznie zł. 4, rocznie zł. 8

Ceny ogłoszeń: cała strona — zł. 350, ½ — zł. 185, ¼ — zł. 100. W tekście 25% drożej. Druga i trzecia strona okładki zł. 500. — Czwarta strona zł. 600. — Unieważnienie świadectw zł. 15

WYDAWCA: ZWIĄZEK IZB RZEMIEŚLNICZYCH R. P. **REDAKTOR: JULIAN STRAWA.**

DRUKARNIA „LECH", WARSZAWA, KOSZYKOWA 33. TELEFON 8.90-66.